

“Ἐγὼ εἰμι
ἡ ὁδὸς
καὶ ἡ ἀλήθεια
καὶ ἡ ζωή,,
(Ἰωάν. 18’ 6)

“Τὰ ρήματα,
ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν,
ωνεῦμά ἐστι
καὶ ζωὴ ἐστι,,
(Ἰωάν. 5’ 63)

ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἰδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ † 1929

Ἔτος 116ον | Ἰανουάριος 2026 | 4407

«ΓΝΩΘΙ ΣΟΥ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΕΙΑΝ, Ω ΑΝΘΡΩΠΕ»

Συνήθως καταλαβαίνουμε την αυτογνωσία ως την αυτοξετίταση, την παρακολούθηση του ἑαυτοῦ, πού μᾶς ἐπιτρέπει νὰ διακρίνουμε καὶ νὰ ἀναγνωρίσουμε τις σκιές πού ἐπιμελῶς ἀποκρύπτουμε ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ μας: τὰ πάθη καὶ τις κακίες μας. Ἐτσι κατακτᾶμε τὴν ταπεινότητα, τὸ πρῶτο ἀπὸ τὰ σκαλοπάτια τῆς κλίμακας πού ὀδηγεῖ στὸν οὐρανὸ – γιὰτὶ εἶναι μιὰ ἀπὸ τις μεγάλες καὶ παράδοξες ἀλήθειες τῆς πίστεως μας ὅτι φθάνει ψηλὰ ὄχι αὐτὸς πού «τεντώνεται», ἀλλὰ αὐτὸς πού σκύβει.

Ὡστόσο, αυτογνωσία δὲν εἶναι μόνο αὐτό. Ὑπάρχει καὶ κάτι ἄλλο, τὸ ὁποῖο μάλιστα εἶναι σημαντικό νὰ κατανοήσουμε, γιὰ νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν εἰδοποιὸ διαφορά τῆς χριστιανικῆς αυτογνωσίας. Γιὰ νὰ τὸ κατανοήσουμε, ἀξίζει νὰ πάρουμε ἀφορμὴ ἀπὸ ἕνα πραγματικὰ βαθυστόχαστο σχόλιο πού κάνει μιὰ σημαντικὴ μορφή τῆς Ὁρθοδοξίας, ὁ Κάλλιστος Γουέρ, στὸ βιβλίον του *Ὁ ὀρθόδοξος δρόμος*:

“Ὅταν μοῦ λέγεται, “Γύρισε στὸν ἑαυτὸ σου, γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου”, εἶναι ἀνάγκη νὰ ρωτήσω: Ποιὸν “ἑαυτὸ” πρόκειται ν’ ἀνακαλύψω; Τί εἶναι ὁ ἀληθινὸς ἑαυτός μου; Ἡ ψυχανάλυση μᾶς φανερώνει ἕναν τύπο τοῦ “ἑαυτοῦ”: πάρα πολὺ συχνά, ὅμως, αὐτὴ μᾶς ὀδηγεῖ ὄχι στὴν “κλίμακα τῆς βασιλείας”, ἀλλὰ στὴ σκάλα πού κατεβαίνει σὲ κάποιον ὑγρὸ καὶ γεμάτο φίδια ὑπόγειο. “Γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου” σημαίνει “γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου ἔτσι ὅπως ἔχει τις ρίζες του στὸ Θεό: γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου μέσα στὸ Θεό”.

Πραγματικά, αυτογνωσία δὲν σημαίνει μόνο νὰ δεῖς καὶ νὰ ἀναγνωρίσεις τὰ πάθη καὶ τις κακίες σου. Ἀναλαμβάνοντας κανεὶς τὸ πνευματικὸ ἀγώνισμα τῆς αυτογνωσίας, δὲν θὰ ἀνακαλύψει μόνο τὰ σκοτάδια, ἀλλὰ καὶ τὸ φῶς πού κρύβει μέσα του. Διότι κάπου ἐκεῖ, ἀμαυρωμένη ἴσως ἀπὸ τὰ πλημμελήματα, τις ἀμαρτίες καὶ τὰ πάθη του, θὰ ἀνακαλύψει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι μεγίστη τιμὴ ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ παραγνώριση αὐτῆς τῆς τιμῆς κρύβεται πίσω ἀπὸ ὅλες τις πτώσεις μας, ἀκόμα καὶ τις ἀπλές, καθημερινές. Ἡ ψυχὴ, κατὰ τὸν Μέγα Ἀντώνιο, «ἀγνοεῖ ἑαυτήν, ὅτι Θεοῦ ἐμφύσημά ἐστι, καὶ οὕτω φέρεται ἐπὶ τὸ ἀμάρτημα»¹. Πόσο ὠραῖος καὶ ἀληθινὸς ὁ λόγος τοῦ Ψαλμοῦ: «Ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς»².

Ἡ χριστιανικὴ λοιπὸν προτροπὴ γιὰ αυτογνωσία, αὐτὸ τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ», δὲν εἶναι ἀπλῶς μιὰ προτροπὴ νὰ ξεσκεπάσουμε τὰ πάθη καὶ τις κακίες μας. Εἶναι παράλληλα

μιὰ προτροπὴ νὰ ἀνακαλύψουμε –καὶ νὰ τιμήσουμε– καὶ ὅ,τι ὑψηλὸ καὶ εὐγενὲς ἔχουμε μέσα μας, ὡς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ.

«Γνωθὶ σου τὴν εὐγένειαν, ὦ ἄνθρωπε, καὶ τὸ ἀξίωμα», γράφει ὁ Μακάριος ὁ Αἰγύπτιος, «πῶς τίμιος εἶ, ἀδελφὸς Χριστοῦ, φίλος βασιλέως, νύμφη τοῦ ἐπουρανίου νυμφίου»³.

Ὁμοίως, ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης καλεῖ τὸν ἄνθρωπο νὰ κατανοήσει πόσο ἔχει τιμηθεῖ ἀπὸ τὸν Δημιουργὸ περισσότερο ἀπ’ ὅλη τὴν ὑπόλοιπη κτίση, καθὼς δὲν εἶναι ὁ οὐρανὸς πού ἔχει δημιουργηθεῖ κατ’ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι ἡ σελήνη, δὲν εἶναι ὁ ἥλιος, δὲν εἶναι ἡ ὁμορφιὰ τῶν ἀστεριῶν, ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος εἶναι αὐτὸς πού εἶναι «τῆς ὑπερεχοῦσης πάντα νοῦν φύσεως ἀπεικόνισμα, τοῦ ἀφθάρτου κάλλους ὁμοίωμα, τῆς ἀληθινῆς θεότητος ἀποτύπωμα, τῆς μακαρίας ζωῆς δοχεῖον, τοῦ ἀληθινοῦ φωτός ἐκμαγεῖον»⁴.

Καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος μας καλεῖ, ἐπίσης, νὰ ἀναγνωρίσουμε τὴν ἀξία μας: «Ἀποδῶμεν τῇ εἰκόνι τὸ κατ’ εἰκόνα, γνωρίσωμεν ἡμῶν τὸ ἀξίωμα, τιμήσωμεν τὸ ἀρχέτυπον, γνῶμεν τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν, καὶ ὑπὲρ τίνος Χριστὸς ἀπέθανε»⁵.

Ὅταν ἀνακαλύψουμε τὸν θησαυρὸ πού κρύβουμε μέσα μας καὶ πάρουμε τὴ μεγάλη ἀπόφαση νὰ τὸν διαφυλάξουμε καὶ νὰ τὸν προστατεύσουμε, τότε παίρνουμε τὴν ὁδὸ τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Πατέρα, «γινώσκοντες», κατὰ τὸν λόγο τοῦ Ἀποστόλου, «ἔχειν ἑαυτοὺς κρεῖττονα ὑπαρξιν καὶ μένουσαν»⁶.

Καὶ ὅταν πάρουμε τὴν ὁδὸ τῆς ἐπιστροφῆς πρὸς τὸν Πατέρα, μοιάζουμε μὲ τὸν ἄσωτο τῆς παραβολῆς. Αὐτὸς ἔφυγε μακριὰ ὄχι μόνο ἀπὸ τὸν στοργικὸ Πατέρα, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του. Ζώντας βίον ἀσωτίας, ἐκδαπάνησε ὄχι μόνο τὴν πατρικὴν περιουσία, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιο του τὸν ἑαυτό. Καὶ ὅταν πᾶ περιπλῆθε σὲ ἔσχατη ἔνδεια καὶ κατέληξε νὰ τρώει «ἐκ τῶν κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ κοῖροι», πῆρε τὴ μεγάλη ἀπόφαση τῆς ἐπιστροφῆς. Πῆρε αὐτὴ τὴν ἀπόφαση, ὅπως διαβάζουμε στὸ Εὐαγγέλιο, «εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν»⁷.

Αὐτὸ τὸ «εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν» σηματοδοτεῖ τὴν ἐπιστροφή τοῦ ἀνθρώπου ὄχι μόνο στὸν ἑαυτὸ του, ἀλλὰ καὶ στὸν Πατέρα. Πραγματικά, ἡ ἐπιστροφή στὸν ἑαυτὸ καὶ ἡ ἐπιστροφή στὸν Θεὸ πᾶνε μαζί, καὶ ἡ μία προϋποθέτει τὴν ἄλλη.

3 Μακαρίου τοῦ Αἰγυπτίου, *Ὁμιλία πνευματικαί*, ed. H. Dörries, E. Klostermann καὶ M. Krüger, Ὁμιλία ΚΖ’ 2-3.

4 Γρηγορίου Νύσσης, *Ἐξηγήσεις τοῦ Ἀσματος τῶν Ἀσμάτων*, Ὁμιλία Β’, ed. W. Jaeger, 6, 68.1-8.

5 Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, *Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα καὶ εἰς τὴν βραδυτητα* (Λόγος Α’), ed. J.-P. Migne, PG 35, 397.27-31.

6 Ἐβρ., 1’ 34.

7 Λουκ., 1ε’ 16-17.

1 Ἀντωνίου τοῦ Μεγάλου, *Παρανέσεις περὶ ἠθους ἀνθρώπων καὶ χρηστῆς πολιτείας*, ρνζ’, *Φιλοκαλία τῶν Ἱερῶν Νηπτικῶν*, τόμος Α’, Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Ἀστήρ», Ἀθήναι 1982⁵, σελ. 25.

2 Ψαλμ. ΜΗ’ 13, 21.

Ὁ θησαυρὸς τῆς ψυχῆς μας

Υπάρχει τὸ μεγάλο, κατὰ τὴ σπουδαιότητά του, κερουβικὸ κέντρο τῆς ψυχῆς μας, ὁ ἀγγελικὸς πυρήνας τῆς ψυχῆς. Ὅμως εἶναι κρυμμένος στὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς καὶ ἀόρατος ἀπὸ τὰ σαρκικὰ μάτια. Ὁ Θεὸς ἔθεσε μέσα στὸν ἄνθρωπο τὸ καλύτερο δῶρο του – τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ὅμως αὐτὸ τὸ δῶρο κρύβεται στὸ πλεόν ἐσωτερικὸ δωμάτιο τῆς ψυχῆς, αὐτὸ τὸ πολύτιμο μαργαριτάρι ἔχει θαφτεῖ μέσα στὸ πηλῶδες ἄσχημο ὄστρακο, ἀνάμεσα στὶς λάσπες, στὰ βάρη τῆς θάλασσας τῆς ψυχῆς. Ἐὰν ὁ Θεὸς δὲν ἔκρυβε τὸ δῶρο Του, τότε οἱ κακὲς δυνάμεις θὰ μπορούσαν νὰ τὸ μιάνουν. Ὅμως τώρα τὸ δῶρο αὐτὸ δίδεται μόνο στὰ χέρια ἐκείνου ὁ ὁποῖος τὸ βλέπει· καὶ τὸ βλέπει μόνο αὐτὸς ποὺ ἔχει ἐργαστεῖ στὴν ψυχὴ του...

Ἀφαιρέστε ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο τὸ ἔνδυμά του καὶ θὰ δεῖτε τὸ σῶμα ποὺ εἶναι ὑποταγμένο στοὺς πειρασμούς, στὶς ἀρρώστιες καὶ στὸν θάνατο. Ἐὰν ἀφαιρούσατε καὶ περαιτέρω, καὶ τὸ σῶμα, τότε θὰ βλέπατε τὸ παχὺ στρώμα τῶν ἁμαρτιῶν, τὸ ὁποῖο διαβρώνει τὴν ψυχὴ μας, ὅπως ἡ σκουριά. Καὶ ἂν ἀκόμη στὴ συνέχεια ἀφαιρούσατε ἀπὸ τὴν ψυχὴ αὐτὸ τὸ φθαρτὸ, δυσῶδες μέρος, τότε ἐκεῖ, στὸ ἴδιο τὸ κέντρο, θὰ βλέπατε τὸν Φύλακα Ἄγγελο. Μὲ τὰ πολλὰ μάτια του βλέπει κάθε παραμικρὴ ἐπιθυμία μας, παρατηρεῖ κάθε πρόθεση τοῦ ἀνθρώπου. Νά, ἡ ἀγία ἐσωτερικὴ φύση τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τὸ πραγματικὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου.

Αὐτὸ τὸ πραγματικὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὁ μυστικὸς, ἀγιασμένος ναός, ὁ ὁποῖος λάμπει μὲ οὐράνια ὁμορφιά. Μέσα σὲ αὐτὸν κατοικεῖ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ... Εἴμαστε ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ζεῖ μέσα μας. Μήπως δὲν τὸ γνωρίζετε; (Α΄ Κορ. 3,16). Περπατᾶμε στὴ γῆ, ὅμως ἡ πραγματικὴ μας ὑπαρξη βρίσκεται στὸν οὐρανό· ἀφοῦ ὁ οὐρανὸς εἶναι ἐκεῖ ὅπου εἶναι τὸ Πνεῦμα...Ἐχει δοξαστεῖ ὁ ἄνθρωπος!

«*Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχὺ τι παρ' ἀγγέλους, δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν*» (Ψαλμ. 8,6)! Ἐλαβε τὴ δύναμη νὰ ἀπολαμβάνει ἀκόμη καὶ τὴν ἀγγελικὴ ἀντίληψη, ἀφοῦ τὸ ἀνθρώπινο μέτρο εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιο μὲ τὸ μέτρο τοῦ Ἀγγέλου (Ἀποκ. 21,17). Ἅγιος ὁ ἄνθρωπος στὰ κρύφια τῆς ψυχῆς του· ἔχει εὐλογηθεῖ, γιατί ὁ Κύριος, ποὺ δὲν πτοεῖται ἀπὸ τὴν ἐξωτερικὴ ἀισχύτητα, τὸν ἀγιάζει.

Ναοφόροι, ἀκούσατε ἄραγε ποτὲ πῶς βρίσκεται ὁ πολυτιμότερος ἀπὸ τοὺς πολύτιμους λίθους, τὸ διαμάντι; Εἶναι σκεπασμένος μὲ ἕναν ἀκατέργαστο φλοιό, μὲ ἕνα μαῦρο, ὑπερβολικὰ σκληρὸ στρώμα. Ἐξ ὄψεως ἕνας τέτοιος λίθος δὲν διακρίνεται ἀπὸ ἕνα ἀπλὸ βότσαλο. Μόνο ὁ μάστορας τοῦ ἔργου διακρίνει ὅτι αὐτὸ εἶναι διαμάντι. Ὅμως, στὴ διάρκεια πολλῶν μηνῶν, ἀκόμη καὶ χρόνων, ὁ ἀδαμαντογλύπτῃς ἀφαιρεῖ ἀπὸ τὸν λίθο τὸν ἐσωτερικὸ φλοιό, τὸν λαξεύει καὶ τότε, προχωρώντας

πρὸς τὸ ἐσωτερικὸ, ὁ διαφανὴς πυρήνας σὰν τὴ δροσοσταλίδα ἀστράφτει καὶ παίζει στὸν ἥλιο μὲ ὅλες τὶς ἀκτίνες τοῦ οὐράνιου τόξου. Ἔτσι εἶναι καὶ ὁ ἄνθρωπος. Ἐξῶθεν εἶναι βρώμικος, ὅμως ἐσωτερικὰ εἶναι τόσο ὑπέροχος, ὥστε ὁ Θεός, ἀφοῦ δημιούργησε τὸν ἄνθρωπο, κατέπαυσε ἀπὸ τὰ ἔργα Του· καὶ ὅταν ὁ ἄνθρωπος ἔπεσε, τότε, ἔνεκα τῆς μεγάλης ἀγάπης πρὸς τὸ δημιούργημά Του, ὁ Θεὸς δὲν σπλαχνίστηκε τὸν Μονογενῆ Του Υἱό, ἀλλὰ τὸν παρέδωσε ἀκόμη καὶ στὰ μαρτύρια καὶ στὸν θάνατο, γιὰ νὰ σώσει τὴ Δημιουργία...

Γι' αὐτὸν τὸν λόγο, δὲν ὑπάρχει τίποτα πιὸ πολύτιμο ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. «*Τί γὰρ ὠφελεῖται ἄνθρωπος ἐὰν τὸν κόσμον ὅλον κερδήσῃ, τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ζημιωθῇ; ἢ τί δώσει ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;*» (Ματθ. 16,26). Ὁ Θεὸς ποὺ κατοικεῖ στὴν ψυχὴ μας δὲν δημιούργησε ἄραγε ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ κόσμου; Ποιὰ σημασία ἔχουν αὐτοί, ἐὰν ὁ Δημιουργὸς καὶ Κύριός τους εἶναι μαζί μας; Τί ἀξία ἔχουν, ὅταν ὁ Θεὸς βασιλεύει στὴν ψυχὴ; Ἀληθῶς εἶπε ὁ Κύριος: «*Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν θησαυρῶ κεκρυμμένῳ ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὐρῶν ἄνθρωπος ἔκρυψε, καὶ ἀπὸ τῆς καρᾶς αὐτοῦ ὑπάγει καὶ πάντα ὅσα ἔχει πωλεῖ καὶ ἀγοράζει τὸν ἀγρὸν ἐκείνον*» (Ματθ. 13,44). Ὁ θησαυρὸς τοῦ καθενὸς ἔχει θαφτεῖ στὸ χωράφι τῆς ψυχῆς του. Καὶ ἐὰν κάποιος βρεῖ τὸν θησαυρὸ του, τότε, μὲ κομμένη ἀνάσα, ἐγκαταλείπει ὅλα τὰ ἔργα του, ἀκριβῶς μόνο γιὰ νὰ ξεθάψει τὸν θησαυρὸ του. Σὲ αὐτὸν ὑπάρχει ἡ ὑπέροχη εὐτυχία, τὸ ὕψιστο ἀγαθὸ τοῦ ἀνθρώπου. Σὲ αὐτὸν βρίσκεται ἡ αἰώνια χαρὰ του.

Ἡ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν εἶναι τὸ θεϊκὸ μέρος τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς. Θὰ τὸ βροῦμε μέσα μας, ἀλλὰ καὶ μέσα στοὺς ἄλλους. Θὰ βεβαιωθοῦμε μὲ τὰ ἴδια μας τὰ μάτια γιὰ τὴν ἀγιότητα τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν καλοσύνη καὶ τὴν ἀγάπη τῶν ἀνθρώπων ἐδῶ εἶναι ἡ αἰώνια μακαριότητα καὶ ἡ αἰώνια ζωὴ.

«*Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπων ἐμπόρῳ ζητοῦντι καλοὺς μαργαρίτας· ὃς εὐρῶν ἕνα πολύτιμον μαργαρίτην ἀπελθὼν πέπρακε πάντα ὅσα εἶχε καὶ ἠγόρασεν αὐτόν*» (Ματθ. 13,45-46). Τὸ μαργαριτάρι ποὺ ἔψαχνε ὁ ἔμπορος δὲν εἶναι μακριά· ὁ ἄνθρωπος τὸ κουβαλεῖ παντοῦ μαζί του, μόνο ποὺ ὁ ἴδιος δὲν τὸ γνωρίζει. Καὶ μὲ τὸν θησαυρὸ στὸ στήθος του καθένας ἀπὸ ἐμᾶς πλανιέται στὸν κόσμον, ὄντας μελαγχολικὸς, καὶ συχνὰ δὲν πιστεύει κἂν ὅτι τέτοιο μαργαριτάρι ὑπάρχει κάπου μακριά, πόσο μάλλον μέσα του. Μακάριος αὐτὸς ποὺ εἶδε τὸν θησαυρὸ του!

Παῦλος Φλωρένσκυ. Ὁ ἱερέας, ὁ ἐπιστήμονας,
ὁ μάρτυρας (1882-1937)
(Ναύπλιο: Ἐπιστροφὴ, 2019), σσ. 64-67.

Ἡ καλλιέργεια τῶν χαρισμάτων

Εἶδαμε σὲ προηγούμενα τεύχη τὴν ἔννοια καὶ τὰ εἶδη τῶν χαρισμάτων, καθὼς καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀνισοκατανομῆς τῶν χαρισμάτων. Συνεχίζουμε σήμερα τὴν ἀνάπτυξη τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας περὶ τῶν χαρισμάτων μὲ τὴν ἀνακάλυψη, τὴν ἀνάπτυξη, τὴν καλλιέργεια καὶ τὴν προσφορά τους, ὅπως ἐπιβάλλει τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Ἡ ἀνακάλυψη τῶν χαρισμάτων ποὺ διαθέτουμε ἐκ τῆς γεννήσεώς μας (τὰ φυσικά) καὶ ἐκ τοῦ Μυστηρίου τοῦ Χρίσματος (τὰ ἐκκλησιαστικά) εἶναι θεμελιώδους σημασίας. Ἐὰν δὲν συνειδητοποιήσουμε τί μᾶς ἔχει δωρηθεῖ, δὲν θὰ μπορέσουμε νὰ τὸ ἀναπτύξουμε καὶ νὰ τὸ καλλιεργήσουμε. Ἡ ἔναρξη τῆς καλλιέργειας τῶν χαρισμάτων ξεκινᾷ ἀπὸ τὴ συνειδητοποίηση τοῦ τί μᾶς ἔχει χαρισθεῖ. Ἡ συνειδητοποίηση αὐτὴ ἀρχίζει μὲ τὴ βίωση τῆς ζωῆς μας καὶ μὲ τὴν ἐμπειρία ὅτι σὲ κάποια πράγματα διαθέτουμε μία ἀνέλπιστη δεξιότητα καὶ μπορούμε νὰ κάνουμε κάτι μὲ εὐκολία καὶ χωρὶς ἰδιαίτερη κούραση. Αὐτὸ φανερώνει ὅτι ἔχουμε προικισθεῖ μὲ μιὰ ιδιότητα ποὺ κάποιοι ἄλλοι δὲν τὴν ἔχουν. Ἡ ἐμπειρία τῆς ζωῆς, κατὰ συνέπεια, φέρει στὴν ἐπιφάνεια καὶ κατανοοῦμε, ὡς χαρίσματα, δῶρα ἀπὸ τὸν Θεὸ καὶ ἰδιαίτερα ταλέντα, κάποιες ἐπιδεξιότητες ποὺ διαθέτουμε καὶ κάποιες ικανότητες τὶς ὁποῖες δὲν κατέχουν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἢ δὲν τὶς κατέχουν σὲ τόσο μεγάλο βαθμὸ. Ἡ πράξη καὶ ἡ ἐμπειρία τῆς ζωῆς μᾶς παρουσιάζει τὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα διαθέτουμε, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὰ διαπιστώνουμε ὅτι τὰ κατέχουμε. Ἀπὸ τὴ μικρὴ ἡλικία ἀναγνωρίζουμε σὲ κάποια παιδιά κάποια ταλέντα καὶ θεωροῦμε ὅτι, ἐὰν τὰ καλλιεργήσουν καὶ τὰ ἀναπτύξουν, θὰ μπορέσουν νὰ διακριθοῦν σὲ κάποιους τομεῖς (π.χ. στὸν ἀθλητισμὸ, στὴ μουσικὴ, στὴν ἔρευνα, στὸ διάβασμα κ.λπ.).

Αὐτὴ, ὁμῶς, ἡ ἀνακάλυψη εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀναγνωρίσω ὅτι ἔχω ἐπὶ παραδείγματι καλὴ μνήμη, ἢ φωτογραφικὴ μνήμη, ὅπως τὴν ὀνομάζουν κάποιοι. Αὐτὸ τὸ χάρισμα θὰ πρέπει νὰ τὸ καλλιεργήσω, νὰ τὸ αὐξήσω καὶ νὰ τὸ ἐνδυναμώσω. Ὅπως ἕνας ἄνθρωπος ποὺ ἔχει ἰσχυρὴ κράση καὶ υἰεῖα, ἐὰν δὲν προσέξει τὴ δίαιτα καὶ τὴ διαβίωσή του, μπορεῖ νὰ τὴ χάσει, ἔτσι καὶ κάποιος ποὺ ἔχει ἕνα χάρισμα, ἐὰν δὲν τὸ ἀναπτύξει καὶ δὲν τὸ καλλιεργήσει, μπορεῖ νὰ τὸ χάσει, νὰ τὸ «θάψει», ὅπως χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ἡ παραβολὴ τῶν ταλάντων στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιο («ἀπελθὼν ὤρυσεν ἐν τῇ γῆ, καὶ ἀπέκρυψε τὸ ἀργύριον τοῦ κυρίου αὐτοῦ» *Ματθ.* 25: 18). Ἡ ἀπόκρυψη, τὸ «θάψιμο» ἢ ἡ μὴ ἀξιοποίηση καὶ καλλιέργεια τῶν δοθέντων ἀπὸ τὸν Θεὸ χαρισμάτων θὰ μᾶς καταστήσει ὑπολόγους κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς μελλούσης Κρίσεως. Ἡ πρώτη μας, λοιπόν, ὑποχρέωση εἶναι νὰ γνωρίσουμε τὸν ἑαυτὸ μας καὶ τὰ δῶρα-χαρίσματα τοῦ Θεοῦ ποὺ μᾶς ἔχουν δοθεῖ.

Τὸ ἐπόμενο βῆμα εἶναι ἡ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη τοῦ χαρίσματος. Καλλιέργεια ἐνὸς χαρίσματος σημαίνει ὄχι μόνον νὰ τὸ αὐξήσω καὶ νὰ τὸ ἀναπτύξω, ἀλλὰ νὰ τὸ αὐξήσω ὄχι μὲ ἰδιοτέλεια καὶ ἐγωκεντρικότητα, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τοῦ συνόλου, τῆς κοινωνίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐξ ἄλλου, ὅπως εἶδαμε σὲ προηγούμενο ἄρθρο, τὰ χαρίσματα δίδονται πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τῆς κοινότητος. Ὁ καρπὸς τῆς καλλιέργειας ἐνὸς χαρίσματος πρέπει νὰ προσφέρεται στοὺς πολλούς, νὰ μὴ κρατεῖται μόνον γιὰ τὸν ἑαυτὸ μας. *«Ἐὰν αἰσθάνεσαι τὴν ὑπαρξὶ κάποιου χαρίσματος καὶ δὲν τὸ ἀποδώσης ἔσωθεν στὸν δωροδοτῆ Θεό· ἐὰν προσπαθήσης νὰ τὸ οἰκειοποιηθῆς καὶ νὰ τὸ προβάλης (ἐμπορευόμενός το) συνειδητὰ ἢ ἀσυνείδητα, τὸ ἔχασες, γιὰ τὸ ἐμόλυνες. Τὸ χάρισμα σώζεται χαριζόμενο. Ἐνῶ μολύνεται καὶ κάνει σφετεριζόμενο, θεωρούμενο ἀτομικὸ κατόρθωμα. Μοιάζει μὲ τὸ μάννα τῆς ἐρήμου, πού, ἐὰν τὸ κρατοῦσε κάποιος γιὰ ἄλλες μέρες, τότε κάλαγε, δὲν τρωγόταν· γιὰ ἔπρεπε νὰ ἔχης ἐμπιστοσύνη στὴν πρόνοια τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ τὸ παίρνης κάθε μέρα καινούργιο ἀπ' Αὐτόν»¹.*

Κατὰ τὴ διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων, ἡ ὀρθὴ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη ἐνὸς χαρίσματος εἶναι ὄχι γιὰ νὰ τὸ χρησιμοποιοῦμε ἰδιοτελῶς οὔτε γιὰ νὰ τὸ καταχρώμαστε γιὰ τὴν ἐπίτευξη ἀτομικῆς ἡδονῆς καὶ κέρδους, ἀλλὰ μᾶς ἔχει δοθεῖ γιὰ τὴν πρόοδο καὶ εὐδοκίμηση τῆς κοινότητος, τοῦ συνόλου τῶν ἀνθρώπων. Διδάσκει σχετικῶς ὁ Μέγας Βασίλειος: *«Πῶς γάρ οὐκ ἀδικίας ἐργάται οἱ ταῖς τοῦ Θεοῦ δωρεαῖς εἰς πραγματεῖαν τῶν ἰδίων ἡδονῶν καταχρώμενοι;»²* (Πῶς δὲν γίνονται ἐργάτες τῆς ἀδικίας αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι τὰ δῶρα τοῦ Θεοῦ τὰ καταχρῶνται, γιὰ νὰ ἀποκομίσουν δικές τους ἡδονές;).

Θὰ ἐρωτήσει κάποιος: δηλαδὴ δὲν μπορεῖ ἕνας δάσκαλος ἢ καθηγητὴς νὰ καλλιεργήσει τὸ χάρισμα τῶν γνώσεών του, γιὰ νὰ βιοποριζέται; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι, ὁποιαδήποτε ἐργασία ἀναλαμβάνει κάποιος ἄνθρωπος, αὐτὴ βασίζεται σὲ κάποιο ἢ κάποια χαρίσματα ποὺ τοῦ ἔχουν δοθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό. Ἡ χρῆση αὐτῶν τῶν χαρισμάτων δὲν ἀντίκειται νὰ γίνεται μὲ σκοπὸ καὶ τὸν βιοπορισμὸ. Ἀλλὰ ὁ καρπὸς τῆς ἐργασίας ὁποιοῦδήποτε ἀνθρώπου πρέπει νὰ προσφέρεται καὶ σὲ ἄλλους ἀνθρώπους, νὰ γίνονται καὶ ἄλλοι μέτοχοι τοῦ καρποῦ αὐτοῦ τοῦ χαρίσματος. Στὸ παράδειγμά μας ὁ ἐκπαιδευτικὸς μὲ κόπο ἀποκτᾷ τὶς γνώσεις, τὶς ὁποῖες ὁμῶς μὲ τὴ θέλησή του προσφέρει στοὺς μαθητὲς του, καὶ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο τὸ προϊόν τοῦ χαρίσματος του μεταδίδεται καὶ σὲ ἄλλους. Ἐγωκεντισμὸς καὶ ἰδιοτέλεια θὰ ὑπῆρχε, ἐὰν δὲν μετέδιδε τὶς γνώσεις του καὶ τὶς κρατοῦσε ἀμετάδοτες, ἀπὸ φόβο ἢ φθόνου ἢ ὑποτίμηση ἢ ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλο ἐμπαθὲς αἶτιο.

1 Βασιλείου (Γοντικᾶκν), *Φῶς Χριστοῦ φαίνει πᾶσι* (Ἅγιον Ὅρος: Ἰ.Μ. Ἰβήρων, 2002), σ. 56-57.

2 Μ. Βασιλείου, *Ὅροι κατ' ἐπιτομήν*, ΣΠΒ'. (ΒΕΠ 53, 349).

«Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὡς γέγραπται ἐν τοῖς προφήταις, ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ

ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΠΡΟ ΤΩΝ ΦΩΤΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Μάρκ. α' 1-8
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β' Τιμ. δ' 5-8

Ἱεροσολυμίται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. ἦν δὲ ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυσμένος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ ἐκήρυσσε λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὐ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ».

μου πρὸ προσώπου σου, ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου ἔμπροσθέν σου· φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν Κυρίου, εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ, ἐγένετο Ἰωάννης βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ

νος τρίχας καμήλου καὶ ζώνην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφύν αὐτοῦ, καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. καὶ ἐκήρυσσε λέγων· ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὐ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ».

ΕΡΧΕΤΑΙ Ο ΙΣΧΥΡΟΤΕΡΟΣ

«ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὐ οὐκ εἰμὶ ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ».

Εἶναι πολὺ θαυμαστὴ ἡ ταπεινωσὴ πού δείχνει ὁ Ἰωάννης. Ἐνας ἄνθρωπος, ὃχι συνηθισμένος. Γεννημένος μὲ θαυματουργικὸ τρόπο ἀπὸ στεῖρα μητέρα. Ἐνας μεγάλος ἀσκητὴς καὶ νηστευτὴς, ὁ ὁποῖος ζοῦσε στὴν ἔρημο. Χωρὶς ὅμως νὰ μένει ἄπραγος, ἀλλὰ βαπτίζοντας ἀνθρώπους μὲ βάπτισμα μετανοίας. Γιὰ ἀνθρώπους πού ἔψαχναν μιὰ ἐπανεκκίνηση, μιὰ ἀλλαγὴ στὴ ζωὴ τους, μιὰ ἠθικὴ εὐθυγράμμιση. Καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ δὲν ἦταν λίγοι. «Καὶ ἐξεπορεύετο πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται, καὶ ἐβαπτίζοντο πάντες ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ὑπ' αὐτοῦ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν» (Μάρκ. 1,5).

δειγμα τῆς σωστῆς διαδοχῆς πού πρέπει νὰ ὑπάρχει σὲ ἕνα πνευματικὸ ἔργο. Σὲ κάθε ἐκκλησιαστικὸ ἔργο εἶναι θεμελιώδες νὰ ὑπάρχει συνέχεια. Εἶναι σημαντικό γεγονός πὼς ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τῆς ὑπαρξῆς της μέχρι καὶ σήμερα κινεῖται μέσα στὸ πλαίσιο τῆς ἀποστολικῆς διαδοχῆς. Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀποστολὴ πού ἔδωσε ὁ Χριστὸς στοὺς Ἀποστόλους συνεχίζεται μέσα στὴν Ἐκκλησία μέσῳ μιᾶς ἀδιάκοπης ἀλυσίδας χειροτονιῶν. Ἐν συνεχείᾳ, οἱ Ἀπόστολοι, πρὶν φύγουν ἀπὸ τὴ ζωὴ, χειροτόνησαν ἐπίσκοπους καὶ πρεσβυτέρους, ὥστε νὰ συνεχιστεῖ τὸ ἔργο τους. Αὐτοὶ οἱ ἐπίσκοποι χειροτόνησαν ἄλλους, καὶ ἔτσι δημιουργήθηκε μιὰ ἀλυσίδα συνέχειας ἕως σήμερα.

Ἡ ἀποστολὴ τοῦ Ἰωάννη

Ἦταν λοιπὸν μιὰ δημοφιλὴς προσωπικότητα τῆς ἐποχῆς, πιδ δημοφιλὴς ἀκόμα καὶ ἀπὸ τὸν Ἰησοῦ στὸ ξεκίνημα τῆς διακονίας του. Καὶ ὅμως, ἀξίζει νὰ δοῦμε πὼς τὸ διαχειρίζεται ὅλο αὐτό. Σὲ κάθε του φράση, σὲ κάθε ἐνέργεια ὑποδεικνύει αὐτὸν πού ἔρχεται μετὰ ἀπὸ αὐτόν. Θέλει νὰ ὀδηγήσει τοὺς ἀνθρώπους πρὸς τὸν ἀληθινὸ Θεό. Δὲν σκέφτεται οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ μὲ ἰδιοτέλεια. Παραπέμπει ἀκόμα καὶ τοὺς στενότερους μαθητὲς του στὸ νὰ ἀκολουθήσουν τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Πιστεύει πραγματικὰ πὼς δὲν εἶναι ἰκανὸς οὔτε νὰ σκύψει καὶ νὰ λύσει τὰ κορδόνια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἄλλωστε αὐτὴ ἦταν καὶ ἡ ἀποστολὴ του. Νὰ εἶναι ἕνας προφήτης, ἕνας πρόδρομος τοῦ ἐρχόμενου Κυρίου. Νὰ φωνάξει μὲ τὸν λόγο καὶ τὴν παρουσία του γιὰ τὰ ὅσα θὰ ἀκολουθήσουν. Καὶ ὀλόψυχα, μὲ ὅλη του τὴν καρδιά ἐπιτελεῖ αὐτὴ τὴ διακονία.

«Εκείνου τὸ ἔργο πρέπει νὰ μεγαλώνει καὶ τὸ δικό μου πλέον νὰ μικραίνει» (Ἰωάν. 3, 30), λέει ὁ Ἰωάννης στοὺς μαθητὲς του. Τοὺς δίνει τὸ ἀπόλυτο παρά-

Ἡ σκυτάλη τῆς πίστες

Ἡ ἀλυσιδωτὴ αὐτὴ διαδικασία, ἡ ὁποία ἀκολουθεῖ τὴν Ἐκκλησία ἀπὸ τὶς πρώτες στιγμὲς της καὶ συνεχίζεται μέχρι καὶ σήμερα, ἔχει ἰδιαίτερη σημασία καὶ γιὰ κάθε χριστιανό. Ὅσοι σχετιζόμαστε καὶ συμμετέχουμε σὲ ἕνα πνευματικὸ ἔργο ἔχουμε χρέος νὰ μεταφέρουμε τὸν ζῆλο, τὴ διάθεση καὶ τὶς γνώσεις μας καὶ στοὺς ἄλλους, καὶ εἰδικὰ τοὺς νεότερους. Ἐχομε εὐθύνη νὰ καλλιεργήσουμε τοὺς μελλοντικούς ἐργάτες καὶ συνεργάτες οἱ ὁποῖοι θὰ μᾶς διαδεχθοῦν μὲ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. Καὶ θὰ γίνουν οἱ ἐπόμενοι κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ, οἱ ἐπόμενοι ἐπίσκοποι καὶ πρεσβύτεροι, οἱ ἐπόμενοι ἐργάτες τοῦ Εὐαγγελίου. Μὲ ὅλη μας τὴν ψυχὴ καὶ τὴ διάθεση ἀξίζει νὰ θέσουμε αὐτὸ τὸν σκοπὸ στὴ διακονία μας, ὅπως τὸ ἔκανε ὁ Ἰωάννης καὶ στὴ συνέχεια οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Ἰησοῦ. Γιὰ νὰ παραδοθεῖ ἡ σκυτάλη τοῦ μηνύματος τοῦ Χριστοῦ ἀπὸ χέρι σὲ χέρι, σὲ κάθε πτυχὴ καὶ σὲ κάθε τομέα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βίου.

«Ἀκούσας δὲ ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν, καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρέτ ἐλθὼν κατέκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλάσσιαν ἐν ὁρίοις Ζαβουλῶν καὶ Νεφθαλείμ, ἵνα πληρωθῆ τὸ ρηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· γῆ Ζαβουλῶν καὶ γῆ Νεφθαλείμ, ὁδὸν

ΚΥΡΙΑΚΗ 11 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Ματθ. 8' 12-17
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Β' Κορ. 8' 6-15

θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα καὶ τοῖς καθημέ-

νοις ἐν χώρα καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς. Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

ΤΟ ΚΑΠΕΣΜΑ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

«Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν καὶ λέγειν· μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν»

Ἀμέσως μετὰ τὴ σύλληψη καὶ τὴ φυλάκιση τοῦ Ἰωάννη, καὶ λίγο καιρὸ ἀφ' ὅτου ἔχει βαπτιστεῖ, ὁ Ἰησοῦς ἀρχίζει τὸ ἔργο τῆς δημόσιας δράσης του. Θὰ ξεκινήσει τὸ κηρυκτικὸ τοῦ ἔργο ἀπὸ τὶς παράκτιες περιοχὲς τῆς λίμνης τῆς Τιβεριάδος, ἐκεῖ ὅπου θὰ καλέσει κοντὰ Του καὶ τὴν πρώτη ομάδα τῶν μαθητῶν. Καὶ ἐπιλέγει τὴ γεμάτη ἀπὸ ἐθνικοὺς Γαλιλαία, ἐκεῖ ὅπου ὁ λαὸς κάθεται στὸ σκοτάδι τῆς θρησκευτικῆς ἀγνοίας καὶ πλάνης (Ματθ: 4,16).

Ἀνάγκη αὐτογνωσίας

Τὸ μήνυμα τοῦ Ἰησοῦ εἶναι βεβαίως διαχρονικό, δὲν ἀφορᾷ μόνο τοὺς κατοίκους τῆς Καπερναοὺμ καὶ τῆς Γαλιλαίας. Ἀφορᾷ καὶ τὸν καθένα ἀπὸ ἐμᾶς προσωπικά. Καὶ πρὶν βγοῦμε νὰ κηρύξουμε γιὰ τὴν ἀνάγκη τῆς μετάνοιας στοὺς ἄλλους γύρω μας, θὰ πρέπει πρῶτα νὰ ἐξετάσουμε τοὺς ἑαυτοὺς

μας. Νὰ δοῦμε πόσο κοντὰ σὲ αὐτὴν βρισκόμαστε καὶ ἐμεῖς. Εἴμαστε σὲ μιὰ πορεία μετάνοιας στὴ ζωὴ μας; Προσεγγίζουμε πραγματικά τὸ μυστήριο αὐτὸ ἢ ἀσκοῦμε ἀπλᾶ καὶ τυπικά τὸ καθῆκον τῆς ἐξομολόγησις; Ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ μελετήσουμε προσεκτικὰ τὸν ἑαυτὸ μας σὲ αὐτὸ τὸ ζήτημα. Νὰ συμφιλιωθοῦμε καὶ νὰ συναρμονίσουμε τὴ ζωὴ μας μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Φυσικά καὶ σήμερα ὑπάρχει ἀνάγκη μετάνοιας στὸν κόσμον μας. Ἴσως περισσότερο καὶ σὲ σχέση μὲ παλαιότερες ἐποχές. Ὑπάρχουν γύρω μας ἀρκετὲς σύγχρονες Γαλιλαῖες τῶν ἐθνῶν, τόποι οἱ ὅποιοι βρίσκονται μέσα στὸ σκοτάδι καὶ ἔχουν πραγματικά ἀνάγκη τοῦ φῶς τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ὄντως ἐκεῖ ἔρχεται ἡ σειρὰ τῶν σημερινῶν χριστιανῶν νὰ μεταφέρουν τὸ μήνυμα τῆς μετάνοιας. Νὰ μιλήσουν στὸν κόσμον γιὰ τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Γιὰ νὰ μπορέσει ὅμως τὸ μήνυμα αὐτὸ νὰ μεταφερθεῖ μὲ κατάλληλο τρόπο στοὺς ἀνθρώπους, ὑπάρχουν πρῶτα κάποιες προϋποθέσεις. Πρῶτα ἀπ' ὅλα, νὰ κατηχηθοῦμε σωστά, ἔτσι ὥστε νὰ γνωρίσουμε τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ νὰ ἔρθουμε σὲ μιὰ ἐπαφὴ μὲ τὰ ποιμαντικὰ ζητήματα τῆς ἐποχῆς μας. Καὶ ὕστερα, νὰ προσεγγίσουμε ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερο τὸ μυστήριο τῆς Μετάνοιας, γιὰ νὰ δοῦμε ποῦ βρισκόμαστε ὡς χριστιανοί. Διότι μόνο τότε ἐν τέλει θὰ εἴμαστε σὲ θέση νὰ ὀδηγήσουμε καὶ τοὺς ἄλλους συνανθρώπους μας στὴν ἐπιστροφὴ καὶ τὴ συμφιλιώση μὲ τὸν Θεό.

Τὸ μήνυμα τῆς μετάνοιας

Καὶ φυσικά ὁ Ἰησοῦς δὲν ἐπιλέγει τυχαῖα τὸ ποῦ καὶ τὸ πῶς θὰ ξεκινήσει τὴ δημόσια δράση του. Σὲ ἕνα μέρος πιὸ φτωχὸ πνευματικά καὶ ἠθικά, ἐκεῖ κρίνει πῶς ὑπάρχει καὶ μεγαλύτερη ἀνάγκη νὰ ἀκουστεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε πῶς, ὅταν δέχτηκε κριτικὴ ἀπὸ τοὺς Φαρισαίους γιὰ τὴν πηγαίνει σὲ δεῖπνα μαζί μὲ τελῶνες, πόρνες καὶ ἄλλους «ἀμαρτωλοὺς», δίνει τὴν ἀπάντησι «οὐ κρείαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες» (Ματθ: 9,12). Μιλάει ἐπίσης μὲ παραβολικὸν λόγον γιὰ τὸ χαμένο πρόβατο, τὸ ἕνα ἐκ τῶν ἐνενηκοντα ἐννέα, γιὰ τὸ ὅποιο ὁ βοσκὸς ἀφήνει ὅλα τὰ υπόλοιπα, ἔτσι ὥστε νὰ τὸ βρεῖ καὶ νὰ τὸ ἐπιαναφέρει κοντὰ του (Λουκ: 15,4-7). Παρομοιάζει αὐτὸ τὸ πρόβατο μὲ κάθε ἀνθρώπινη ψυχὴ ποὺ μοιάζει χαμένη καὶ ἔχει ἀνάγκη μετάνοιας καὶ ἐπιστροφῆς. Γι' αὐτὸ λοιπὸν καὶ ὁ Ἰησοῦς δίνει τέτοιο βάρος μέσα ἀπὸ τὸ κηρυκτικὸ καὶ τὸ θαυματουργικὸ τοῦ ἔργο σὲ περιπτώσεις ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι βρίσκονται στὸ περιθώριον. Γιὰ νὰ μάθουν καὶ ὅσοι βρίσκονται σὲ ἀγνοία πῶς μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰησοῦ ἔχει πλέον ἀνατελεῖ ἕνας νέος κόσμος, μιὰ καινούργια Βασιλεία, στὴν ὁποία εἶναι ὅλοι προσκεκλημένοι νὰ μετέχουν.

ΔΙΑΛΟΓΟΣ με τούς ἀναγνώστες μας

Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν

«Τί σημαίνει ἡ φράση “ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν” (Ἐφεσ. 5: 16, Κολ. 4: 5);»

Ὁ καιρὸς ἔχει τὴν ἔννοια τῆς καταλλήλου στιγμῆς, τῆς εὐκαιρίας. Στὴν ἀρχαιοελληνικὴ σκέψη ἡ εὐκαιρία εἰκονίζετο ὡς μία γυναίκα μὲ μακρὰ μαλλιά μπροστὰ τῆς καὶ χωρὶς μαλλιά πίσω τῆς. Συμβόλιζε τὴ δυνατότητα ποὺ μᾶς δίνεται μόνο μία φορά.

Ἡ ἔννοια τοῦ καιροῦ στὴ βιβλικὴ καὶ πατερικὴ θεολογία ἔχει τὴ σημασία τῆς καταλλήλου στιγμῆς, τῆς εὐκαιρίας, τοῦ καταλλήλου χρόνου γιὰ τὴν πραγματοποίηση κάθε πράγματος. «Τοῖς πᾶσιν χρόνος, καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν. Καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ φνιτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτίλαι πεφντευμένον, καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι, καιρὸς τοῦ καθελεῖν καὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι, καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι ...» (Ἐκκλ. 3: 1-4). Βεβαίως, κατὰ τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία, ὁ Θεὸς χορηγεῖ μέχρι πέρατος τῆς ζωῆς μας εὐκαιρίες γιὰ μετάνοια, ἐπιστροφή, ἴαση ἀπὸ τὰ πάθη μας καὶ προσέγγισή Του: «τὸ ἔλεός σου [Κύριε] καταδιώξει με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου» (Ψαλμ. 22: 6).

«Ἐξαγοραζόμενοι τὸν καιρὸν» σημαίνει νὰ ἀξιοποιῦμε τὴν κάθε στιγμὴ τῆς ζωῆς μας, γιὰ νὰ πλησιάσουμε περισσότερο τὸν ποθούμενο Νυμφίον τῆς ψυχῆς μας. «Ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας εἶναι τάλαντον, δοθὲν ἡμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ πρὸς σκοπὸν ἀγαθόν, καὶ σπαταλᾶται ἀφρόνως, ἐὰν δὲν χρησιμοποιεῖται διὰ τὸν σκοπὸν τοῦτον. Ὑπάρχουν πολλὰ, ἅτινα δύνανται νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ διαβαίνοντος χρόνου. Ὅταν καλούμεθα νὰ σώσωμεν τὰς ψυχὰς μας καὶ νὰ κερδήσωμεν τὸν οὐρανόν, πρέπει νὰ αἰσθανώμεθα ὅτι οφείλομεν νὰ μὴ ὀκνῶμεν καὶ νὰ μὴ ἐπιδεικνύωμεν ἀμέλειαν οὐδ' ἐπὶ στιγμῆν. Ὅφειλομεν νὰ ἐπωφελοῦμεθα καὶ νὰ ἐξαγοράζωμεν κάθε στιγμῆν, ἀποκτιῶντες χρησίμους καὶ ὠφελίμους εἰς τὰς ψυχὰς μας γνώσεις, πράττοντες τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας τοὺς περὶ ἡμᾶς, προσευχόμενοι καὶ ἐξετάζοντες ἑαυτούς, ἵνα ὁλονὲν γινώμεθα καλύτεροι, ζητοῦντες τὴν σωτηρίαν μας καὶ συμμορφούμενοι πρὸς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ»¹.

Κατὰ τὸν ἅγιον Νικόλαο Βελιμίροβιτς: «Ὁ μακάριος Ἱερώνυμος ἐρμηνεύει ὡς ἐξῆς: “Ὅταν χρησιμοποιοῦμε τὸν χρόνον σὲ καλὰς πράξεις, τότε τὸν ἐξαγοράζουμε”. Ὁ μακάριος Θεοφάνης ὁ Ἐσώκλειστος λέει: “Νὰ στρέφουμε τὸν χρόνον σὲ ὄφελός μας γιὰ τοὺς αἰώνιους στόχους μας”. Τὰ λόγια τοῦ ἀπόστολου τοῦ Θεοῦ ἔχουν παρόμοια σημασία μὲ τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ: “Πραγματεύσασθε ἐν ᾧ ἔρχομαι” (Λουκ. 19,13). Καὶ ὅταν Αὐτὸς ἐπιστρέψει, δηλαδὴ ὅταν ὁ Χριστὸς ξαναέρθει, γιὰ νὰ κρίνει τὸν κόσμον, θὰ μᾶς ρωτήσῃ πῶς πραγματευόμεσταν μὲ τὰ δοσμένα μας τάλαντα. Πῶς χρησιμοποιοῦσαμε τὸν καιρὸ τῆς ζωῆς μας. Ἐὰν δύναιμε

τὸ φθηνό, γιὰ νὰ κερδίσουμε τὸ ἀκριβό, ὅπως ὁ Ἰακώβ, ἢ ἀντίθετα τὸ ἀκριβό, γιὰ νὰ ἀποκτήσουμε τὸ φθηνό, ὅπως ὁ Ἡσαΐ. Ἐὰν ὑποκύψαμε στοὺς σκανδαλισμοὺς αὐτοῦ τοῦ ἐφήμερον αἰῶνα καὶ πουλήσαμε τὴν ψυχὴν μας γιὰ τὶς “γλυκὲς” γήινες πικρίες ἢ ἂν δώσαμε τὰ πάντα γιὰ τὴν ψυχὴν μας. Γι' αὐτὸ νὰ ἐκτελεῖς τὶς ἐντολὰς τοῦ Χριστοῦ κάθε μέρα ὅπως οἱ περιστάσεις ζητοῦν. Μὲ τοῦτο θὰ ἐξαγοράζεις τὶς χαρισμένες μέρες σου ἀπὸ τὸν Θεό. Ἀφοῦ στὴν ἀλήθεια τὸ νὰ ἐξαγοράζουμε σημαίνει κυριολεκτικὰ νὰ πληρώνουμε. Πλήρωνε μὲ τὰ λίγα, γιὰ νὰ λάβεις τὸ μεγάλο. Ἐργάσου λίγο, γιὰ νὰ βασιλεύεις αἰῶνια ... Ὁ Δημιουργὸς μας βλέπει τὶς συνθήκες τοῦ καθενός, καὶ ζητᾶ ἀπὸ τὸν κάθε ἄνθρωπον νὰ κάνει ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ ἀναλόγως μὲ τὶς συνθήκες. Σκῦψε τὸ κεφάλι κάθε μέρα, γιὰ νὰ διακονήσεις τὴν ψυχὴν σου ...” Ἐτσι εἶναι καὶ ὁ χρόνος τῆς ζωῆς μας ἐδῶ στὴ γῆ. Τοὺς ἄλλοιους σώζει καὶ σηκώνει ἐπάνω στὰ φτερά, ἐνῶ τοὺς ἄφρονες παρασύρει καὶ κατακυλᾶ ὡς τὴν κατάρρευση. Τοὺς πρώτους διακονεῖ, στοὺς δεύτερους κυριαρχεῖ. Ὁ καιρὸς γιὰ τοὺς πρώτους εἶναι σέλα, γιὰ τοὺς δεύτερους ἀναβάτης. Τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ νὰ σὲ φωτίσει»².

Ἄλλου ὁ ἀπόστολος Παῦλος μᾶς προτρέπει: «ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας» (Β' Κορ. 6: 2). Καιρὸς γιὰ τὴν ἔναρξιν τῆς σχέσεώς μας μὲ τὸν Θεό, τῆς πίστεως, τῆς ὑπακοῆς, τῆς μετανοίας μας, εἶναι τὸ παρὸν, τὸ τώρα. Ὁ πονηρὸς μᾶς ὑποκλέπτει τὸ παρὸν μὲ τὴν ἀβεβαιότητα τοῦ μέλλοντος. Συνεχῶς μᾶς ὑποβάλλει τὴν ἀναβολή· ζῆσε τώρα τὴ ζωὴν σου, καὶ ὅταν γεράσεις, μετανοεῖς καὶ ἀλλάζεις, μᾶς ψιθυρίζει. Καὶ ἔτσι μᾶς ἐξαπατᾶ, γιατί οὔτε σίγουροι εἴμαστε ὅτι αὔριο θὰ ὑπάρχουμε, οὔτε, καὶ ἐὰν ὑπάρχουμε, ὅτι θὰ ἔχουμε τὴ διάθεση τῆς μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς στὸν Θεό, ἀφοῦ ἡ ἁμαρτία καὶ τὰ πάθη θὰ μᾶς ἔχουν δέσει μὲ τόσο ἰσχυρὰ δεσμά, τὰ ὅποια δὲν θὰ μπορούμε νὰ σπάσουμε καὶ νὰ ἀπεγκλωβιστοῦμε.

Ἐξ ἄλλου, «ὁ καιρὸς συνεσταλμένος ἐστίν» (Α' Κορ. 7: 29). Γι' αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ ἀξιοποιεῖται καὶ νὰ μὴ σπαταλᾶται. Ἰδιαίτερος πρέπει νὰ ἀξιοποιῶμε αὐτὸν ποὺ ὀνομάζουμε «ἐλεύθερον χρόνον» καὶ «χρόνον ἀναμονῆς». Ὁ πρῶτος πρέπει νὰ ἀξιοποιεῖται μὲ μελέτη πνευματικῶν βιβλίων, περισυλλογὴ καὶ προσευχὴ, ἐπισκέψεις ἀγάπης καὶ βοήθειας σὲ ἐμπεριστάτους συνανθρώπους μας, κοινωνικὴ ἐργασία καὶ ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα, συμμετοχὴ στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ δεύτερος χρόνος νὰ ἀξιοποιεῖται γιὰ προσευχὴ, ἄσκηση στὴν ὑπομονή, χρῆση καλῶν λογισμῶν, μελέτη βιβλίων ἢ περιοδικῶν ποὺ ξεδιψοῦν τὴν ψυχὴν μας, καὶ ὄχι μὲ τὴν ἀπορρόφησίν μας στὶς μικρὰς καὶ μεγάλας ὀθόνες.

2 Νικολάου Βελιμίροβιτς, Δρόμος δίχως Θεοῦ δὲν ἀντέχεται... Ἐραποστολικὲς Ἐπιστολὲς Α' (Ἀθήνα: Ἐν πλῶ, 2008), σσ. 299-300.

1 Παναγιώτου Τρεμπέλα, Ὑπόμνημα εἰς τὰς ἐπιστολὰς τῆς Κ.Δ., τόμ. Β' (Ἀθήνα: Σωτήρ, 1979^ς), σ. 144.

ΜΕΤΑΣΤΡΟΦΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Μία εύρείας κυκλοφορίας αμερικανική έφημερίδα πρὸ ἔτους ἐδημοσίευσε ἕνα πολὺ ἐνθαρρυντικὸ ἄρθρο γιὰ τὶς μαζικὲς μεταστροφὲς νεαρῶν στὴν ἡλικία Ἀμερικανῶν στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Ὑπὸ τὸν τίτλο «Νεαροὶ ἄνδρες ἐγκαταλείπουν ὁμαδικὰ τὶς παραδοσιακὲς ἐκκλησίες γιὰ τὴν “ἀρρενωπότητα” τοῦ Ὁρθόδοξου Χριστιανισμοῦ» ἡ *New York Post* στὶς 3.12.2024 ἀναφέρθηκε στὶς μαζικὲς, «κατὰ πλήθην» (in droves) μεταστροφὲς νεαρῶν ἀνδρῶν ἀπὸ Προτεσταντικὲς Ὁμολογίες στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Περιγράφει ἀναλυτικὰ δύο παραδείγματα: ἐνὸς 27χρονου πρῶν Ἀγγλικανοῦ καὶ ἐνὸς 26χρονου πρῶν Βαπτιστοῦ, καὶ τὶς αἰτίες ποὺ τοὺς ὁδήγησαν στὴν μεταστροφή τους στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Γιὰ τὸ ζήτημα τῶν μεταστροφῶν δίνουν τὶς ἐρμηνεῖες τους στὴν ἐφημερίδα ἕνας Ὁρθόδοξος Ἱερεὺς καὶ ἕνας Καθηγητὴς Θεολογίας. Τὸ δημοσίευμα, ἐπίσης, περιλαμβάνει μίαν σύντομην συνέντευξιν μὲ τὸν διάσημο Καναδοὺ Καθηγητὴ Ψυχολογίας κ. Jordan Peterson, ὁ ὁποῖος ὑποστηρίζει ὅτι οἱ λατρευτικὲς τελετὲς τῆς Ὁρθοδοξίας ὁμοιάζουν μὲ τὸν χορὸ: «[Ἐνα μπαλέτο εἶναι] τὸ ἴδιο πρᾶγμα μὲ μιὰ ὀρθόδοξην τελετή. Εἶναι τελετουργικόν. Εἶναι ἕνας χορὸς. Καὶ δὲν εἶναι μόνον οἱ λέξεις. Εἶναι οἱ λέξεις στὴν ἀρχιτεκτονική, στὶς εἰκόνες, στὴν ἱστορία. Καὶ συμμετέχετε σὲ αὐτό». Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ἐρμηνεύει πῶς τὸ τελετουργικόν τῆς Ὁρθόδοξου Λατρείας (λόγια, κινήσεις, μουσική, δρώμενα) σαγηνεύει καὶ προσελκύει τὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ λατρευτικὴ καὶ ἀσκητικὴ ζωὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶναι ποὺ προσελκύει τοὺς ἀπογοητευμένους ἀπὸ τὸν Προτεσταντισμὸ ἀνθρώπους.

Ἀξίζει νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι τὸ δημοσίευμα αὐτὸ τὸ ἀνέδειξε στὴν χώρα μας μίαν ἀθλητικὴν ἐφημερίδα μὲ τὴν πέννα τοῦ εὐσεβοῦς δημοσιογράφου κ. Ἐλευθερίου Ἀνδρώνη (*Sportime* 6.12.2024, μὲ συνακόλουθον ἀνάρτησίν του στὸ ἱστολόγιον aktines.blogspot.com). Βλ. καὶ μεταγενέστερον ἀναφορὰ στὸ περιοδικὸν *Ἀκτίνες* (Μάιος-Ἰούνιος 2025), σσ. 138-142).

Τὸ φαινόμενον τῆς μεταστροφῆς πρὸς τὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν δὲν εἶναι σημερινόν. Σὲ κάθε ἐποχὴ εὐαίσθητες ψυχὰς, ἀναζητῶντας τὸ γνήσιον, τὸ ἀρχαῖον, τὸ παραδοσιακὸν στοιχεῖον τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἀνεκάλυπταν τὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν καὶ εἰσέρχονταν διὰ τοῦ Βαπτίσματος ἐντὸς αὐτῆς. Πρότυπα ὄλων αὐτῶν τῶν μεταστροφῶν ἀπετέλεσαν τὰ πρόσωπα ἂφ' ἐνὸς τοῦ μεγάλου Ἀποστόλου Παύλου καὶ ἂφ' ἐτέρου τοῦ ἱεροῦ Ἀγίουστίνου. Ὁ πρῶτος μετεστράφη *αἰφνιδίως* ἔξω ἀπὸ τὴν Δαμασκόν, μὲ τὸ ἀποκαλυπτικὸν ὄραμα τοῦ Χριστοῦ. Ὁ δεῦτερος μετεστράφη *σταδιακῶς* μέσῳ τῶν ἀναζητήσεών του, τῶν μελετῶν του καὶ κυρίως ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἁγίου Ἐπισκόπου Μεδιολάνων Ἀμβροσίου· κυρίως τὸ παράδειγμα σοφίας καὶ ἀγιότητος αὐτοῦ τοῦ

Ἐπισκόπου ἐπέδρασε στὴν ψυχὴν τοῦ ἀναζητητοῦ Ἀγίουστίνου.

Μὲ παρόμοιους τρόπους σαγηνεύει καὶ προσελκύει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ τοὺς ἀνθρώπους σήμερον. Μπορεῖ ὅλοι μας νὰ οἰκτείρουμε ὅτι ζοῦμε σὲ μιὰ ἀποχριστιανισμένη καὶ ἐκκοσμικευμένη κοινωνία, στὴν ὁποία φαίνεται ὅτι ἀπουσιάζει ὁ Θεός, ὅμως, τὰ φαινόμενα τῶν καὶ τέτοιων μεταστροφῶν ἀποδεικνύουν καθημερινῶς τὸ λεγόμενον ὑπὸ τοῦ Κυρίου: «Ὁ Πατήρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι» (Ἰω. 5: 17). Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἔχει ἐγκαταλείψει. Στὴ Βόρειον Ἀμερικὴν, στὶς χώρες τοῦ χρήματος καὶ τῆς εὐδαιμονίας, ἔχουν ἰδρυθεῖ ἀπὸ τὸν μακαριστὸν Γέροντα Ἐφραίμ Φιλοθεΐτη (τὸν ἐπονομασθέντα Ἐφραίμ τῆς Ἀριζόνας) εἴκοσι (20) ὀρθόδοξα Μοναστήρια, τὰ ὁποῖα ἀναψύχουν καὶ ἐνδυναμώνουν πλῆθος Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν σὲ αὐτὰς τὶς χώρες.

Ἡ μεταστροφή δὲν περιορίζεται μόνον σὲ κάποιους ἀνθρώπους ἢ σὲ κάποιες ἡλικίες. Εἶναι ἐνδιαφέρον καὶ ἐλπιδοφόρον τὸ γεγονός ὅτι διανοούμενοι μὲ κύρος καὶ ἀναγνωρισιμότητα ἔχουν ἐνταχθεῖ διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος στὴν Ὁρθόδοξην Ἐκκλησίαν. Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ὁ Καναδὸς καλλιτέχνης Jonathan Pageau καὶ ὁ Ἀμερικανὸς συγγραφέας Rod Dreher, Ὁρθόδοξοι Χριστιανοὶ καὶ οἱ δύο, συνόδευαν τὸν ἀναφερθέντα ἀνωτέρω διάσημον Καναδοὺ Καθηγητὴ Jordan Peterson σὲ προσκύνημα στὰ Μετέωρα καὶ στὸ Ἅγιον Ὄρος. Στὴν ἐφημερίδα *Ἐστία* (19.11.2023) περιλαμβάνεται μίαν συνέντευξιν αὐτῶν τῶν τριῶν διανοουμένων, στὴν ὁποία ὑπογραμμίζεται ὅτι «ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι τὸ μέλλον τῆς Δύσης».

Ἐνώπιον αὐτῶν τῶν θαυμαστῶν φαινομένων τῆς μεταστροφῆς ἀναφύεται τὸ χρέος καὶ ἡ εὐθύνη ὄλων τῶν πιστῶν χριστιανῶν. Ἡ ἀνθρωπότης καὶ σήμερον ὅπως καὶ πάντοτε ἀναμένει ἀπὸ τοὺς πιστοὺς νὰ καταστοῦν τὸ «φῶς τοῦ κόσμου» καὶ τὸ «ἄλας τῆς γῆς», μέσα ἀπὸ τὴν ζωὴν, τὶς δραστηριότητες καὶ τὰ λόγια τους. Οἱ ἀναγνώστες αὐτοῦ τοῦ περιοδικοῦ γνωρίζουν ὅτι μὲ τὴν συνδρομὴν τους (ὕλικὴ καὶ ἠθικὴ) συμβάλλουν στὴν διάδοσιν τοῦ γραπτοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅπως ἐμεῖς ὠφελούμεσθε μὲ τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὀφείλουμε νὰ διαδίδουμε καὶ σὲ ἄλλους αὐτὴν τὴν πνευματικὴν τροφήν. Καὶ ὅπως ἴσως νὰ γνωρίζετε, τὸ περιοδικόν μας ἐκδίδεται πλέον καὶ σὲ ἠλεκτρονικὴν μορφήν, ὥστε νὰ ἀποστέλλεται ἀπροσκόπτως καὶ σὲ Ἕλληνες ἰδίως τοῦ Ἐξωτερικοῦ. Μποροῦμε, λοιπόν, νὰ ἐγγράψουμε νέους ἀναγνώστες ὡς ἐλάχιστον προσωπικὸν ἔργον ἱεραποστολῆς αὐτῆς τῆς νέας χρονίας, ποὺ μᾶς χαρίζει ἡ πρόνοια καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

«Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἰς τινὰ κώμην ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν, καὶ αὐτοὶ ἦσαν φωνὴν λέγοντες· Ἰησοῦ ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς· πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτοὺς ἐκαθαρίσθησαν. Εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ὑπέστρεψε μετὰ φωνῆς

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΙΒ΄ ΛΟΥΚΑ (10 ΛΕΠΡΩΝ)
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιζ΄ 12-19
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ιγ΄ 7-16

μεγάλῃς δοξάζων τὸν Θεόν, καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ εὐχαριστῶν αὐτῷ· καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρεῖτης. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν· οὐχὶ οἱ δέκα ἐκαθαρίσθησαν; Οἱ δὲ ἐννέα ποῦ; Οὐχ εὐρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ Θεῷ εἰ μὴ ὁ ἄλλογενὴς οὗτος; Καὶ εἶπεν αὐτῷ· ἀναστὰς πορεύου· ἡ πίστις σου σέσωκέ σε».

Η ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

«πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι».

Ἡ ἀσθένεια τῆς λέπρας τοῦ σώματος ὑπῆρξε γιὰ αἰῶνες μία ἀνίατη καὶ λοιμώδης νόσος. Οἱ κοινωνίες ἐξέβαλλαν τὰ ἄρρωστα μέλη τους ἔξω ἀπὸ τὰ ὅρια τῶν οἰκισμῶν, γιὰ νὰ μὴ μεταδίδεται ἡ νόσος αὐτὴ καὶ στὰ ὑγιῆ. Οἱ λεπροὶ μέχρι καὶ τὰ μέσα τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνα, μέχρι νὰ βρεθεῖ τὸ φάρμακο γιὰ τὴν ἀσθένειά τους, ἐγίνοντο ἀπόκληροι τῆς κοινωνίας. Τέτοιους δέκα ἀνθρώπους συναντᾷ στὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα ὁ Κύριος. Ἀπὸ μακρὰ τὸν ἰκετεύουν νὰ τοὺς θεραπεύσει· ἔστησαν πόρρωθεν. Σίγουρα θὰ εἶχαν ἀκούσει γιὰ τὴ θαυματουργικὴ του δύναμη.

Ὁ Κύριος ἀντὶ ἄλλης ἀπαντήσεως τοὺς στέλνει στοὺς Ἱερεῖς τῶν Ἰουδαίων. Ἀπὸ τὴ νομοθεσία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γνωρίζουμε ὅτι μετὰ τῶν καθηκόντων τῶν Ἱερέων ἦταν καὶ ἡ πιστοποίηση ἀπὸ τὴν θεραπεία τῆς λέπρας (Λευι. 13: 49, 14: 2-4). Μετὰ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἐπίσημη καὶ περιβεβλημένη μὲ τὸ κύρος τῆς ἱερωσύνης πιστοποίηση μποροῦσαν οἱ πρώην λεπροὶ νὰ ἐπιστρέψουν στὶς οἰκογενεῖές τους καὶ στὶς κοινότητες ἀπὸ τὶς ὁποῖες προήρχοντο.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας συχνὰ παρομοιάζουν τὴν ἁμαρτία μὲ λέπρα τῆς ψυχῆς. Γιατὶ καὶ ἡ ἁμαρτία, ὅπως παλιὰ ἡ λέπρα, μεταδίδεται στὰ ὑπόλοιπα μέλη τῆς κοινωνίας καὶ τὰ μολύνει. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ὁ ἁμαρτάνων ἀπομακρύνεται νοητὰ ἀπὸ τὴν κοινότητα τῶν ἀνθρώπων, ἀλλοτριώνεται καὶ ἀποξενώνεται ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους του, ὄντας ὑπόδουλος στὰ διάφορα πάθη τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Δὲν μπορεῖ πλέον νὰ ζεῖ εἰρηνικὰ καὶ ἁρμονικὰ μαζί τους, ἔχει ἀποξενωθεί ψυχικὰ, λόγῳ τῆς ἁμαρτίας του.

Ἡ ἁμαρτία χαρακτηρίζεται ὡς λέπρα τῆς ψυχῆς καὶ ὅσοι τὴ βιώνουν ἔτσι ἀναζητοῦν τὸν ἱατρὸ καὶ τὴν θεραπεία ἀπὸ αὐτὴ τὴ βασανιστικὴ νόσο. Καὶ ὁ ἱατρὸς καὶ ἡ θεραπεία ὑποδλώνονται στὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα. Ὁ μόνος δυνάμενος νὰ μᾶς ἰάσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία εἶναι ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Ὅποιος ἐνσαρκώθηκε γιὰ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο: νὰ μᾶς θεραπεύσει ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ μᾶς προσφέρει τὴ σωτηρία. Πῶς τὸν προσφωνοῦν οἱ δέκα λεπροὶ; Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Ἐπιστάτης ὀνομάζεται αὐτὸς ποὺ γνωρίζει (βλ. λέξη ἐπιστήμη). Μόνον Ἐσὺ γνωρίζεις, μόνον Ἐσὺ μπορεῖς νὰ μᾶς θεραπεύσεις. Οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν ἐν πολλοῖς τὸν ἱατρὸ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματός μας, τὸν Δημιουργὸ καὶ Θεὸ μας, τὸν Κύριον Ἰησοῦ Χριστό.

Ὁ τρόπος τῆς θεραπείας ὑποδεικνύεται καὶ αὐτὸς μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Κυρίου ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι. Ὅτι ἔκαναν οἱ Ἰουδαῖοι τὴν παλαιὰ ἐποχὴ, παρόμοια πρέπει νὰ πράττουν καὶ οἱ Χριστιανοί, ὅταν ἀσθενοῦν ἀπὸ τὴ λέπρα τῆς ψυχῆς, τὴν ἁμαρτία: νὰ πηγαίνουν στοὺς Ἱερεῖς νὰ ἐπιδεικνύουν τὴν ἁμαρτία τους καὶ τὰ τραύματα ποὺ αὐτὴ προξενεῖ στὴν ψυχὴ καὶ στὸ σῶμα τους καὶ νὰ δέχονται μὲ ταπείνωση καὶ εὐγνωμοσύνη τὰ φάρμακα γιὰ τὴν θεραπεία τῆς ψυχῆς τους. Στὴν οὐσία μὲ τὴν ἐντολὴ αὐτὴ τοῦ Κυρίου μας περιγράφεται τὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως. Σὲ αὐτὸ φανερώνουμε (= ἐπιδεικνύουμε) τὰ τραύματα τῆς ἁμαρτίας μέσα στὴν ψυχὴ μας καὶ ζητοῦμε τὴ συγχώρηση τῶν ἁμαρτιῶν μας, τὴν ἄφεση καὶ τὴν ἀπαλλαγὴ μας ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι ἡ φανέρωση καὶ ἀποκάλυψη τῶν κρυφῶν μας τραυμάτων τῆς ψυχῆς πρέπει νὰ γίνεται μὲ ἐπιμέλεια καὶ προσπάθεια αὐτογνωσίας. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀποκαλύπτουμε στὸν ἱατρὸ τὶς παραμικρὲς λεπτομέρειες ἢ ὑπόνοιες γιὰ κάποια ἀσθένεια καὶ νὰ ντρεπόμαστε νὰ φανερώσουμε στὸν Πνευματικὸ μας τὰ πάθη τῆς ψυχῆς καὶ τοὺς πονηροὺς λογισμοὺς μας.

Ὅπως οἱ παλαιοὶ Ἱερεῖς τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ πιστοποιοῦσαν τὴν ἀποθεραπεία ἐνὸς πρώην λεπροῦ, ἔτσι καὶ οἱ Ἱερεῖς τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν ἀνάγνωση τῆς συγχωρητικῆς εὐχῆς πιστοποιοῦν ὅτι ἐγκαταλείψαμε τὴν ἁμαρτία καὶ ἐπιστρέφουμε πλέον ὑγιεῖς στὴν κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας. Μὲ τὴν ἄδεια καὶ τὴν εὐλογία τοῦ Πνευματικοῦ μποροῦμε πλέον νὰ συμμετέχουμε στὸ Μυστήριον τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἀφοῦ ἀκολουθήσουμε τὶς συμβουλὲς καὶ ὁδηγίες του γιὰ τὴν πλήρη ἀποκατάσταση ἀπὸ τὰ τραύματα τῆς ἁμαρτίας στὴν ψυχὴ μας.

Ἡ πορεία τῶν θεραπευθέντων χριστιανῶν συνεχίζεται: Μετὰ τὴν θεραπεία (κάθαρση) τῆς ψυχῆς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἀκολουθεῖ ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ θέωση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ σωτηρία ποὺ προσφέρει ὁ Χριστὸς διὰ τῆς Ἐκκλησίας Του στοὺς ἀνθρώπους δὲν τερματίζεται μὲ τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ ἐπεκτείνεται στὸν ἐξαγιασμὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ στὴν ὁμοίωσή του διὰ τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν ἀρετῶν μὲ τὸν ἴδιον τὸν Θεόν.

Ἄς μᾶς θυμίζει ἡ θεραπεία τῶν δέκα λεπρῶν ὅτι ἡ Ἐκκλησία μας παραμένει ἡ ταμιεὺχος τῆς θείας Χάριτος καὶ δύναται νὰ μᾶς θεραπεύει ἀπὸ τὴ λέπρα τῆς ἁμαρτίας.

«Καὶ εἰσελθὼν διήρχε-
το τὴν Ἱεριχώ» καὶ ἰδοὺ
ἀνὴρ ὀνόματι καλούμενος
Ζακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν
ἀρχιτελώνης, καὶ οὗτος
ἦν πλούσιος, καὶ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστι,
καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῇ ἡλικίᾳ
μικρὸς ἦν. Καὶ προδραμῶν ἔμπροσθεν ἀνέβη ἐπὶ
συκομορέαν, ἵνα ἴδῃ αὐτόν, ὅτι δι' ἐκείνης ἤμελλε
διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέ-
ψας ὁ Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν·
Ζακχαῖε, σπεύσας κατὰβηθι· σήμερον γὰρ ἐν τῷ
οἴκῳ σου δεῖ με μέναι. Καὶ σπεύσας κατέβη, καὶ

ΚΥΡΙΑΚΗ 25 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ
ΙΕ' ΛΟΥΚΑ (ΖΑΚΧΑΙΟΥ)
ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ Λουκ. ιθ' 1-10
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Ἐβρ. ζ' 26-ν' 2

ὑπεδέξατο αὐτὸν χαίρων.
Καὶ ἰδόντες πάντες διε-
γύγγυζον λέγοντες ὅτι
παρὰ ἀμαρτωλῶ ἀνδρὶ
εἰσηλθε καταλῦσαι. Στα-

θεις δὲ Ζακχαῖος εἶπε πρὸς τὸν Κύριον· ἰδοὺ τὰ
ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, Κύριε, δίδωμι τοῖς
πτωχοῖς, καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, ἀποδί-
δωμι τετραπλοῦν. Εἶπε δὲ πρὸς αὐτόν ὁ Ἰησοῦς
ὅτι σήμερον σωτηρία τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο,
καθότι καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἦλθε γὰρ
ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ
ἀπολλωλός».

ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΤΗΣ ΘΕΑΣ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ

«ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν».

Στὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα περιγράφεται ἡ ἐκπληκτικὴ μεταστροφή τοῦ Ζακχαίου. Ἐνας εὐπόλητος κάτοικος (ἀρχιτελώνης) τῆς Ἱεριχοῦς ἀνεβαίνει σὲ ἓνα δένδρον, ἐπειδὴ ἐζήτηε ἰδεῖν τὸν Ἰησοῦν. Καὶ ὅταν συναντήθηκαν τὰ βλέμματά τους, καὶ ὅταν ὁ Κύριος τὸν προσκάλεσε μὲ τὸ ὄνομά του, τότε αὐτὸς ὁ μέχρι τότε φιλάργυρος θεώρησε μηδαμινὰ τὰ πλούτη του μπροστὰ στὴ θεὰ τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἄρχισε νὰ τὰ μοιράζει.

Ἄς ἀναλύσουμε δι' ὀλίγων τὸ πῶς γεννᾶται αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία μέσα στὶς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ ἱερὸς Αὐγουστίνος ὁμολογοῦσε ὅτι εἶναι ἀνήσυχη ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου, μέχρις ὅτου γνωρίσει τὸν Θεό. Ἡ ἐπιθυμία νὰ δοῦμε τὸν Ἰησοῦ, τὸν Θεό μας, εἶναι ἔμφυτος πόθος τῆς ψυχῆς ἐκάστου ἀνθρώπου. Ἐχομε δημιουργηθεῖ ἀπὸ τὸν Θεό, γιὰ νὰ συνυπάρξουμε ἐν ἀγάπῃ μαζί Του. Γεννιόμαστε, κατὰ συνέπεια, μὲ αὐτὴν τὴν βαθεῖα ἐπιθυμία νὰ δοῦμε καὶ νὰ βιώσουμε τὸν Κύριο.

Αὐτὴ ἡ βαθεῖα ἐπιθυμία λειτουργεῖ σὲ πολλοὺς ἀνθρώπους ὡς μία αἴσθησις ἐνὸς ἀνικανοποιήτου, ἐνὸς κενοῦ. Αὐτὴ ἡ αἴσθησις τοῦ ἀνικανοποιήτου ἰσχύει σὲ πάρα πολλὰς περιπτώσεις πλουσίων καὶ «προβεβλημένων» ἀνθρώπων· τὰ ἔχουν ὅλα, ἀλλὰ κάτι τοὺς λείπει, τὸ ὅποιο δὲν τὸ ἔχουν συνειδητοποιήσει. Καὶ προσπαθοῦν μὲ ποικίλα τεχνάσματα νὰ κατασιγάσουν αὐτὸ τὸ ἀνικανοποίητο ὑπαρξιακό τους κενό. Ἡ ἐπιθυμία τῆς ἀθανασίας εἶναι μιὰ διάστασις αὐτῆς τῆς ἀνεπίγνωστης ἐπιθυμίας νὰ γνωρίσουμε καὶ νὰ συσχετισθοῦμε μὲ τὸν Θεό μας. Δὲν εἶναι τυχαῖο ὅτι οἱ ἀνθρώποι ὅλων τῶν ἐποχῶν ἔχουν αὐτὴ τὴν ἔμφυτη ἐπιθυμία νὰ παραμείνουν ἀθάνατοι, νὰ ζοῦν αἰωνίως. Αὐτὴ ἡ ἐπιθυμία τῆς αἰωνιότητος εἶναι στὴν οὐσία τῆς μιᾶς ἐπιθυμίας νὰ γευθοῦμε τὸν αἰωνίως ὑπάρχοντα Θεάνθρωπο.

Ἀκόμη καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς δημιουργίας ποὺ ὑπάρχει σὲ κάθε ἀνθρώπινο πρόσωπο συνδέεται καὶ συσχετίζεται μὲ τὴν ἐπιθυμία τῆς θεᾶς τοῦ Ἰησοῦ. Ἡ δημιουργικότητα μᾶς ἐδόθη μὲ τὴν γέννησή μας ὡς μία ιδιότητα τὴν ὅποια ἔχει καὶ ὁ Θεὸς καὶ μᾶς τὴν χάρισε, ἐπειδὴ μᾶς ἔπλασε «κατ' εἰκόνα» Του.

Ἐνῶ, ὅμως, ὑπάρχει αὐτὴ ἡ βαθεῖα ἐπιθυμία στὸν ἀνθρώπο, παρουσιάζονται πολλὰ καὶ δυστυχῶς συχνὰ ἀνυπέβλητα ἐμπόδια, γιὰ νὰ δοῦμε τὸν Θεό.

Ἡ ἄγνοια εἶναι τὸ πρῶτο ἐμπόδιο. Δὲν μπορεῖτε νὰ δεῖς κάτι ποὺ ἀγνοεῖς ἢ, ἀκόμη χειρότερα, κάτι ποὺ ἀπορρίπτεις ἐκ προοιμίου. Ἡ ἀπιστία, ἡ ἀθεΐα

καὶ ἡ ἐν γένει ἄγνοια τῆς ὑπάρξεως καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου μας ἐμποδίζει τὸν ἀνθρώπο ἀπὸ τὸ νὰ Τὸν δεῖ.

Δεύτερο ἐμπόδιο ἀποτελοῦν τὰ πάθη καὶ οἱ ἁμαρτίες. Μᾶς κρύβουν μὲ τὶς ἀναθυμιάσεις τους τὸ πρόσωπο τοῦ Θεοῦ. Ὅπως ἐπισημαίνουν οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας, ἡ ἁμαρτία καὶ τὰ πονηρὰ πάθη λειτουργοῦν ὡς μέθη, σκότος καὶ νέφος γιὰ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ μὴ βλέπουμε ὀρθὰ ὄχι μόνο τὸ Πρόσωπο τοῦ Κυρίου μας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνθρώπινη πραγματικότητα. Βλέπουμε σκιές, φαντάσματα, ὄνειρα, λόγῳ τῶν παρενεργειῶν τῆς ἁμαρτίας.

Τρίτο σοβαρὸ ἐμπόδιο, γιὰ νὰ δοῦμε τὸν Θεό, ἀποτελοῦν οἱ ποικίλες μέριμνες καὶ οἱ πολλοὶ καθημερινοὶ περισπασμοί. Σὲ αὐτὸ τὸ συνεχές τρέξιμο δὲν προλαβαίνουμε νὰ διακρίνουμε τὴν παρουσία τοῦ Χριστοῦ στὴ ζωὴ μας. Στὸ εὐαγγέλιο περιγράφεται ἓνα περιστατικὸ μὲ τὶς δύο ἀδελφές τοῦ Λαζάρου, τὴ Μάρθα καὶ τὴ Μαρία, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ πρώτη «ἔτρεχε», γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὶς ἀνάγκες τῆς φιλοξενίας, ἐνῶ ἡ δεύτερη κάθησε παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἀπολάμβανε τὴ θεὰ Αὐτοῦ. Καὶ ὁ Κύριος ἐπαίνεσε τὴ στάση τῆς Μαρίας μὲ τὴ φράση «ἐνός δέ ἐστι χρεία» (Λουκ. 10: 42).

Μεγάλα ἐμπόδια εἶναι καὶ οἱ διάφορες αἰρέσεις καὶ κακοδοξίες. Ὅποιος ἐμπλακεῖ σὲ αὐτὲς δὲν μπορεῖ νὰ δεῖ τὸν ἀληθινὸ, τὸν αὐθεντικὸ Ἰησοῦ Χριστό, ἀλλὰ βλέπει ἰδεολογήματα καὶ ἀνθρώπινες ἐπινοήσεις, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε δαιμονικὰς ἐπινοήσεις. Καὶ στὴν αἴρεσις ὁ ἀνθρώπος, παρὰ τὴν καλὴν του διάθεσις, χάνει τὴν ἐπιθυμητὴν θεὰ τοῦ Κυρίου.

Πῶς ὑπερβαίνονται τὰ ἐμπόδια; Στὸ περιγραφόμενο ἀπὸ τὸ εὐαγγέλιο περιστατικὸ βλέπουμε μιὰ μέθοδο: ἀνέβη ἐπὶ συκομορέαν ἵνα ἴδῃ αὐτόν. Χρειάζεται μιὰ πνευματικὴ ἀνύψωσις, μιὰ ὑπέρβασις τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν παθῶν, γιὰ νὰ μπορέσουν τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας νὰ ἀρχίσουν νὰ βλέπουν τὸν Χριστό.

Γιὰ αὐτὸ καταφεύγουν οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ δοῦν τὸν Θεὸ στὴν Ἐκκλησία. Γιατὶ μέσα στὴν κοινότητα τῶν Χριστιανῶν, μὲ τὴ συμμετοχὴ στὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἀσκητικὴ ζωὴ αὐτῆς ὁ ἀνθρώπος καθαρίζεται σταδιακῶς ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, καὶ ἐπιστρέφει ἡ πνευματικὴ του υγεία. Καὶ τότε βλέπει τὸ Πρόσωπο τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ καὶ θεωρεῖ ὅλες τὶς προηγούμενες ἐπιθυμίες καὶ ἐπιδιώξεις του ὡς «σκύβαλα» (Φιλ. 3: 8).

Ταυτόχρονα, με μερικές εϋστοχες φράσεις, ό π. Ευσέβιος Ματθόπουλος παρουσιάζει τη βαρύτητα των διαφόρων αμαρτημάτων και έμπαθων καταστάσεων. Άλλα και τους πνευματικούς κινδύνους που άπειλούν τον άμαρτωλό, άν δέν προσέξει και δέν άπαλλαγει άπό αυτά.

Η αυτοξετάση δέν περιορίζεται μόνο στις έξωτερικές έκδηλώσεις του Χριστιανού, στα λόγια και στις πράξεις και την έξωτερική συμπεριφορά του, άλλα προχωρεί στο βάθος της ψυχής. Ό Χριστιανός πρέπει να φροντίσει την έξωτερική του κατάσταση, έρευνώντας τα διανοήματά του, τις έπιθυμίες του, τα θελήματά του και τα έλατήρια της ψυχής του. Και συγκρίνοντας όλα αυτά με τα λόγια και τις έντολές του Θεού, να κατανοήσει άν ή ήθική κατάσταση του είναι εκείνη στην όποία εύαρεστείται ό Θεός. Κατόπιν αναφέρει διάφορες έμπαθεις καταστάσεις της ψυχής που φωλιάζουν σ' αυτή, όταν ό άνθρωπος δέν προσέχει. Άναφέρει μετά όλα τα άμαρτωλά πάθη, για να λάβει ό Χριστιανός πλήρη γνώση της καταστάσεώς του. Φανερώνει όμως και τότε άκριβώς άμαρτάνει ό Χριστιανός, όταν προσβάλλεται άπό κάποιο άμαρτωλό πάθος, και τότε δέν πέφτει στην άμαρτία. Έτσι καθοδηγείται και παρηγορείται ό άγωνιζόμενος Χριστιανός. Να τί λέει για το ζήτημα αυτό: «Όταν ή ψυχή και ή θέλησή του, παρόλο που αισθάνεται αυτή την κακία ή εκείνο το πάθος και πολεμείται και πιέζεται άπ' αυτό, όμως με κανένα τρόπο δέ συγκατατίθεται, άλλα το άντικρούει μ' όλη της τη δύναμη, τότε δέν έχει ένοχή μπροστά στη δικαιοσύνη του Θεού. Ένοχή και άμαρτία έχει μπροστά στον Θεό, όταν δέν το άποδοκιμάζει, άλλα το θέλει».

Άπό τις έξωτερικές καταστάσεις της ψυχής προχωρεί έπειτα στις άμαρτωλές έκδηλώσεις του ανθρώπου, είτε αυτές είναι λόγια, είτε πράξεις και έργα. Και καλεί τον Χριστιανό να έρευνήσει μήπως διέπραξε και άλλες άμαρτωλές πράξεις, τις όποιες ό ίδιος άποφεύγει να κατονομάσει.

Για να είναι όμως ολοκληρωμένη ή αυτοξετάση του Χριστιανού, τον καλεί ό π. Ευσέβιος να ξεετάζει τον έαυτό του και ως προς την έπιτέλεση των αγαθών έργων. Μήπως άδιαφορεί για την πραγματοποίησή τους ή μήπως άμελεί όρισμένα άπό αυτά ή μήπως στο παρελθόν έδειξε τέλεια ή και μερική άδιαφορία προς άγαθοεργία. Έπειτα, μήπως τα αγαθά του έργα δέν είναι ολοκληρωμένα, άλλα έλλιπη και άτελη. Κι ακόμα, μήπως τα έλατήρια των αγαθών έργων του δέν είναι άγνά, άλλα ιδιοτελή, ή έπιτελούνται άπό ανάγκη ή πίεση και όχι αυθόρμητα και άπό άγάπη προς τον πλησίον.

Δέν παραλείπει να αναφέρει και τους αγαθούς καρπούς της αυτογνωσίας στον πνευματικό άγώνα. Έπισημαίνει κακίες που εύκολα πολεμούνται άπό αυτόν που έχει την αυτογνωσία, ή και άρετές που εύκολα καλλιεργούνται άπό αυτόν.

Τέλος, καλεί τον πιστό «να ζητάει με θερμή προσεχή άπό τον Κύριο να τον φωτίσει και να γνωρίσει τον έαυτό του. Γιατί χωρίς το φωτισμό και τη βοήθεια του Θεού

δέν θα καταφέρει ό άνθρωπος να γνωρίσει τον έαυτό του».

Αυτά, λοιπόν, τα τόσο σημαντικά μας λέει για την αυτογνωσία αυτός ό άγωνιστής της άρετής, βγαλμένα άπό την προσωπική του έμπειρία, άπό τα προσωπικά του βιώματα.

Άς προχωρήσουμε όμως, να δούμε και κάποια άλλα στοιχεία της αυτογνωσίας και αυτοκριτικής, όπως μας τα παρουσιάζει άπό τις προσωπικές του έμπειρίες ό π. Παΐσιος.

5. Μερικές σκέψεις του π. Παΐσιου.

Ό άγιος Παΐσιος, που μας άφησε πολλές χρήσιμες συμβουλές, και για αυτό το θέμα μας είπε αρκετά πράγματα. Στο τρίτο βιβλίο του που έχει έκδόσει το Μοναστήρι της Σουρωτής, υπάρχει ένα κεφάλαιο με τίτλο: «Η παρακολούθηση και ή γνώση του έαυτού μας». Άπό αυτό όπως και άπό άλλα έργα του σταχυολογούμε μερικές μόνο σκέψεις του. Σας διαβάζω:

α) «Ό Θεός ξέρει σε τί κατάσταση βρίσκεται ό καθένας μας. Άλλα επειδή έμεις δέν ξέρουμε, έπιτρέπει να δοκιμασθούμε, για να γνωρίσουμε τον έαυτό μας, να βρούμε τα πάθη που υπάρχουν κρυμμένα μέσα μας και να μην έχουμε παράλογες άπαιτήσεις την ήμέρα της Κρίσεως».

β) «Να γνωρίσεις τον έαυτό σου. Άν δέ γνωρίσει κανείς τον παλαιό του άνθρωπο, δέν ταπεινώνεται και δέν μπορεί να γίνει ή πνευματική διάσπαση του άτομου του, για να μπει στην πνευματική τροχιά, και παραμένει στην κοσμική τροχιά».

Αυτός που γνωρίζει τον έαυτό του έχει ταπεινώση. Και όταν ό άνθρωπος ταπεινωθεί, θα έρθει όπωσδήποτε ή Χάρις του Θεού».

(συνεχίζεται)

ZOH

Όρθόδοξον Χριστιανικόν Περιοδικόν
Όργανον Άδελφότητος Θεολόγων ή «ZOH»

Κυκλοφορεί κάθε μήνα.

Έκδότης: Άδελφότης Θεολόγων ή «ZOH» Σ.Α., Καρύτση 14, (4ος όροφος) 105 61 Άθήναι.

Τηλ.: 210 64 28 331 (Καθημερινές 8:00 - 14:00), e-mail: athenszoh@gmail.com

Διευθυντής Συντάξεως: π. Σεραφείμ Στολάκης, Καρύτση 14, 105 61 Άθήναι.

Έκτύπωση: «Λυχνία Α.Ε.», Άνδραβίδας 7, 136 71 Χαμόμυλο - Άχαρνών.

Τηλ.: 210 3410436, FAX: 210 3425967, www.lychnia.gr

ΚΩΔΙΚΟΣ: 01 1290

Η άνανέωση της έτήσιας συνδρομής έξωτερικού (10 €)
μπορεί να γίνει με τους έξής τρόπους:

- Με κατάθεση στην Έθνική Τράπεζα της Ελλάδος, στον λογαριασμό που διατηρεί ή Άδελφότητα ύπ' αριθμ.: **132/296000-13 (IBAN: GR1501101320000013229600013)**, BIC/Swift Code: ETHNGRAA, δικαιούχος: Άδελφότης Θεολόγων ή «ZOH». Στην αίτιολογία να ζητάτε να σημειώνεται ρητώς το όνοματεπώνυμο του συνδρομητή και το όνομα του περιοδικού (ZOH)
- Στο βιβλιοπωλείο «ZOH» (Καρύτση 14, Άθήναι) και συνεργαζόμενα βιβλιοπωλεία
- Στα ΕΛΤΑ με έντυπο ταχυπληρωμής που συναποστέλλεται άνα τακτά χρονικά διαστήματα για όσους έχουν όφειλή (χωρίς τέλη) ή με ταχυδρομική έπιταγή στη δ/ση του περιοδικού (Καρύτση 14, 105 61 Άθήναι) (με έπιβάρυνση με τέλη)
- Σε κατά τόπους συνεργάτες και αντιπροσώπους, οι όποιοι θα κόβουν σχετικές άποδείξεις.

Η άνανέωση της έτήσιας συνδρομής έξωτερικού (25 €) / Κύπρου (15 €)
μπορεί να γίνει μόνο με κατάθεση στην τράπεζα

Το περιοδικό άποστέλλεται και σε ηλεκτρονική μορφή (pdf)
άντι της έντυπης με την συνδρομή των 10 ευρώ,
για όσους συνδρομητές το έπιθυμούν και μας το δηλώσουν.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ «ΖΩΗΣ»

1^ο

Αρχίζουμε από το τρέχον τεύχος να δημοσιεύουμε ένα έκτενές κείμενο του Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα, το οποίο γράφτηκε πρό ὀγδόντα ἐτῶν (1946). Ἀποτελεῖ ἕνα πολυγραφημένο καὶ πυκνογραμμένο ἔσωτερικό κείμενο τῆς Ἀδελφότητος (134 σελίδων), τὸ ὁποῖο δὲν προωριζέτο γιὰ δημοσίευση πρὸς τὸ εὐρὺ κοινό, καὶ γι' αὐτὸ δὲν ἐκτυπώθηκε σὲ βιβλίο. Θεωροῦμε, ὁμως, μετὰ τὸ πέρασμα τόσων δεκαετιῶν, σκόπιμη τὴ δημοσίευσή του, γιὰ νὰ πληροφορηθοῦν οἱ ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ τὰ ὅσα ἐνήργησε ἡ Χάρις τοῦ Παναγάρχου Θεοῦ καὶ ἡ πατρικὴ Του Πρόνοια στοὺς δισεκοὺς χρόνους τοῦ πολέμου τοῦ 1940-41 καθὼς καὶ στοὺς χρόνους τῆς τριπλῆς Κατοχῆς τῆς πατρίδος μας ἀπὸ ξένους δυνάστες (1941-1944). Οἱ ἀναφερόμενοι κληρικοί καὶ λαϊκοί, μέλη τῆς Ἀδελφότητός μας, ὑπῆρξαν εὐχρηστα καὶ ταπεινὰ ὄργανα τῆς θείας Χάριτος καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ καὶ ἔδρασαν σύμφωνα μὲ τὴ χριστιανικὴ καὶ ἐθνικὴ τους συνείδηση, συμπαραστεκόμενοι στὸν δοκιμαζόμενο ἀπὸ πολλὰς θλίψεις καὶ κακουχίες λαὸ τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀναφερόμενοι εὐρίσκονται πλέον στὴν θριαμβεύουσα Ἐκκλησία, καὶ γι' αὐτὸ τολμοῦμε νὰ ἀποκαλύψουμε τὰ θαυμαστά ἔργα ποὺ ἔγιναν μέσω αὐτῶν πρὸς δόξαν τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ.

Ἰωάννου Θ. Κολιτσάρα

Ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἀδελφότητος Θεολόγων ἡ «ΖΩΗ» Κατὰ τὴν περίοδον 1940 -1944

(τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου καὶ τῆς γερμανικῆς κατοχῆς)
Ἀθῆναι, Μάϊος 1946

Πρόλογος

Μεγίστης σημασίας ἱστορικὸν σταθμὸν ἀπετέλεσε διὰ τὸ ἔθνος μας ἡ 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940 καὶ τὰ ἐπακολουθήσαντα κατὰ τὴν τετραετίαν ἐκείνην συγκλονιστικὰ γεγονότα.

Ἡ φασιστικὴ Ἰταλία, μὲ τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν συμπαράστασιν τῆς ναζιστικῆς Γερμανίας καὶ τῆς κομμουνιστικῆς Ρωσίας, ἐκήρυξε τὸν πλέον ἄδικον καὶ ἀπρόκλητον πόλεμον κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Τρεῖς πανίσχυροι ἐχθροί, καταπατοῦντες πᾶν θεῖον καὶ ἀνθρώπινον δίκαιον, συνεμάχησαν χωρὶς ἐντροπὴν ἐναντίον ἑνὸς μικροῦ μὲν ἀλλὰ εὐγενοῦς καὶ ἡρωϊκοῦ λαοῦ, διὰ νὰ τὸν σβῆσουν ἀπὸ τὸν χάρτην τῶν ἐλευθέρων λαῶν, τὴν δὲ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ παραχωρηθεῖσαν εἰς αὐτὸν περιοχὴν (Πράξ. ιγ' 26) νὰ χρησιμοποιήσουν οἱ μὲν Ἰταλοὶ ὡς ζωτικὸν χώρον των, οἱ δὲ Γερμανοὶ ὡς λαχανόκηπὸν των καὶ ὀπωρόκηπον, οἱ δὲ Ρῶσοι ὡς διέξοδον μέσω Βουλγαρίας πρὸς τὸ Αἰγαῖον, καὶ ἐπὶ τούτοις νὰ περιορίσουν τὸν πληθυσμὸν του εἰς δύο μόνον ἑκατομμύρια ἔργατῶν. Ἡ πανανθρωπίνη συνείδησις ἐξηγέρθη κατὰ τῆς φοβερᾶς καὶ ἀναισχύντου αὐτῆς ἀδικίας τῶν νεοβαρβάρων τῆς Εὐρώπης, οἱ δὲ Ἕλληνες, ὡς εἷς ἄνθρωπος, μὲ ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὴν συμπαράστασιν τοῦ δικαίου Θεοῦ, ἀπεφάσισαν ὁμοφώνως καὶ ἀνέλαβον ἱερὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἐλευθερίας των καὶ διὰ τὴν τιμὴν τῆς πατρίδος. Εἶχον ἀκλόνητον πίστιν εἰς τὴν ἱερότητα τοῦ ἀγῶνος των καὶ εἰς τὴν, παρὰ τὰς ἐνδεχομένας διακυμάνσεις, τελικὴν ἐπικράτησιν τοῦ δικαίου.

Μὲ συνοχὴν καρδίας οἱ λαοὶ τῆς γῆς παρηκολούθουν τὸν ἄνισον ἡρωϊκὸν αὐτὸν ἀγῶνα καὶ μὲ ἀπερίγραπτον κατάπληξιν ἐπληροφοροῦντο τὰς ἀλλεπαλλήλους νίκας τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, αἱ ὁποῖαι ἦσαν αἱ πρῶται καὶ ἀποφασιστικῆς σημασίας νίκαι τῶν ἐλευθέρων λαῶν κατὰ τῶν ἀθέων ὀλοκληρωτικῶν καθεστώτων. Ὑμνοὺς ἔψαλλον τότε πρὸς τὴν Ἑλλάδα λαοὶ καὶ ἄρχοντες λαῶν, ἐνῶ γλυκεῖαι ἐλπίδες τελικῆς ἐπικρατήσεως κατὰ τῶν νεοβαρβάρων τοῦ εικοστοῦ αἰῶνος ἤρχιζαν νὰ φωτίζουσαν τὸν ἕως τότε σκοτεινὸν οὐρανὸν τῆς οἰκουμένης καὶ νὰ διαλύουσαν τὴν κυριαρχήσανσαν ἀπαισιοδοξίαν. Ὁ Τσῶρτσιλ, ἐκφράζων τὸν ἰδικὸν του, ἀλλὰ καὶ ὅλου τοῦ κόσμου τὸν θαυμασμὸν πρὸς τὴν Ἑλλάδα, ἔλεγε:

«Ὁ λαὸς τοῦ Λονδίνου διὰ τῆς ἀντιστάσεώς του ἔσωσε τὴν μάχην τῆς Βρετανίας. Ὁ μικρὸς λαὸς τῆς Ἑλλάδος ἔσωσε τὴν μάχην τῆς Εὐρώπης». Καὶ χαρακτηριστικῶς προσέθεσε: «Σπανίως εἰς τὴν ἱστορίαν μία τόσο μικρὰ δύναμις ἐξήσκησε τόσον τεραστίαν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἐξελίξεως τῶν μεγάλων γεγονότων». Καὶ ὅταν αἱ σιδηρόφρακτοι γερμανικαὶ δυνάμεις προσέβαλαν, ἐκ παραλλήλου πρὸς τοὺς Ἰταλοὺς, τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ ξηρᾶς καὶ ἀέρος καὶ ἐπέτυχον, ὕστερον ἀπὸ τρομακτικὰς ἀπωλείας καὶ ἐκμηδένισιν τῶν μεγάλων κοσμοκρατορικῶν σχεδίων των, νὰ κατακτήσουν τὴν Ἑλλάδα, ἤρχισε μία ἄλλη περίοδος σκληρᾶς δοκιμασίας διὰ τὴν πατρίδα μας. Ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὴν, περίοδον πείνης, τρομοκρατίας, βασανισμῶν, ὀμηριῶν καὶ ἐκτελέσεων ἀπὸ τοὺς ἀδιστάκτους κατακτητὰς, ἐμεγαλοῦργησεν πάλιν τὸ ψυχικὸν σθένος, ἡ αὐτοθυσία, ἡ φιλοπατρία, ἡ εὐγένεια καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις τῆς συντριπτικῆς πλειονότητος τῶν Ἑλλήνων.

Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ τόσον τοῦ ἑλληνοϊταλικοῦ καὶ ἑλληνογερμανικοῦ πολέμου ὅσον καὶ κατὰ τὴν περίοδον τῆς τετραετοῦς βαρβαρικῆς κατοχῆς, ἡ Ἀδελφότης μας, ὅσοι τὸν ἐκ τῶν ὀστέων καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐθεώρησεν ἑαυτὴν παρὰ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρίδος ὑποχρεωμένην νὰ προσφέρῃ διὰ τῶν μελῶν της ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας καὶ μεγαλυτέρας ὑπηρεσίας, ὑλικὰς καὶ ἠθικὰς, πρὸς τὸ χεимаζόμενον ἔθνος μας, νὰ συνταλαιπωρηθῇ μὲ τὸν λαόν, ἀψηφούσα τοὺς θανασίμους κινδύνους ἐκ μέρους τῶν Ἰταλῶν, τῶν Γερμανῶν καὶ τῶν Ἑλλήνων κομμουνιστῶν. Αὐτὰς τὰς ὑπηρεσίας, τὰς κατὰ τὸν πόλεμον καὶ τὰς κατὰ τὸ διάστημα τῆς κατοχῆς, ἐκθέτομεν ἀδρομερῶς βάσει προσωπικῆς πείρας καὶ διακριβώσεως, ὅπως καὶ βάσει πιστῶν ἐκθέσεων ἐκ μέρους τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος. Ταῦτα δὲ ἐκθέτομεν ὄχι διὰ τὸ κοινόν, διότι ἡ Ἀδελφότης μας ἔχει ὡς ἀρχὴν της νὰ ἀποφεύγῃ τὴν διακήρυξιν τῶν ὅσων μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐργάζεται, ἀλλὰ πρὸς ἐνημέρωσιν, διδασκαλίαν καὶ ἀνάλογον φρονηματισμὸν τῶν μελῶν της.

(συνεχίζεται)

ΑΠΟ ΤΗ ΝΙΚΑΙΑ ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΑ

Μια εύκαιρία να θυμηθούμε και να τονίσουμε τα βασικά μας δίνει η πρόσφατη, ύψηλου συμβολισμού κοινή επίσκεψη του Οικουμενικού Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίου και του Πάπα Ρώμης Λέοντος ΙΔ' στη Νίκαια της Βιθυνίας με την εύκαιρία της συμπλήρωσης 1700 ετών από την Α' Οικουμενική Σύνοδο, αλλά και η υπογραφή κοινής διακήρυξης από τους ηγέτες της Όρθοδόξου και της Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας κατά την επίσκεψη του νέου Πάπα στο Φανάρι στην Κωνσταντινούπολη, με μηνύματα για την ενότητα των χριστιανών, έξι χιλιάδες χρόνια από την άμοιβαία άρση των εκατέρωθεν άφορισμών μεταξύ Όρθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής Έκκλησίας το 1965. Πρώτο δεδομένο είναι, ασφαλώς, ότι η ενότητα δεν μπορεί παρά να είναι σταθερός και άδιαπραγμάτετος στόχος όσων εμπνέονται από το «και γενήσονται μία ποιμήν, εις ποιμήν» (Ιω., ι' 16) και το «ίνα πάντες εν ᾧσιν» (Ιω., ιζ' 21), που διαβάζουμε στο Κατὰ Ἰωάννην εὐαγγέλιο. Δεύτερο δεδομένο είναι ότι, όπου -και ἄν- έχουμε από τη μία πλευρά την αλήθεια, και από την άλλη το ψεύδος ή την πλάνη, το ζητούμενο δεν είναι και δεν μπορεί να είναι να συναντηθούμε... κάπου στη μέση... Ἀκόμα και χάριν της ενότητας. Θὰ πεί κανείς, μά, αὐτὰ εἶναι τὰ βασικά και αὐτονόητα. Ναι, ἀλλά, δυστυχῶς, πολλές φορές τείνουμε να λησμονοῦμε ἢ να παραβλέπουμε αὐτὰ ἀκριβῶς τὰ βασικά και αὐτονόητα...

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

Μετά το Β' Διεθνές Ἐπιστημονικό Συνέδριο τοῦ περιοδικοῦ Θεολογία με θέμα τὴν «ὄντολογία» τῆς τεχνολογίας στὰ τέλη Ὀκτωβρίου και τὴς ἀρχῆς Νοεμβρίου στὴ Θεσσαλονίκη, ἡ πρόσφατη ἔναρξη λειτουργίας Κέντρου Ἐκπαίδευσης Ψηφιακῶν Δεξιοτήτων στὴ Θεσσαλία ἦλθε να μᾶς δείξει, γιὰ μία ἀκόμα φορά, μιὰ Ἐκκλησία που δὲν ἐπιλέγει να βρῆται μακριὰ ἀπὸ τὴς ἐξελίξεις τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ τὴς ἀφουγκράζεται και ἀναμετράται γενναῖα με αὐτές. Διότι τὸ πρόγραμμα αὐτό, που ἔχει ὡς στόχο τὴ γεφύρωση τοῦ ψηφιακοῦ χάσματος τῶν γενεῶν και τὴν εἰσαγωγή στὴν Τεχνητὴ Νοημοσύνη και τὴν ἀξιοποίησή της, ὑλοποιεῖται ἀπὸ τὴν Περιφέρεια Θεσσαλίας, σὲ συνεργασία, μεταξύ ἄλλων, με τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Δημητριάδος. Οἱ νέες τεχνολογίες ἔχουν μπεῖ στὴ ζωὴ μας, και τὸ ἀληθινὰ ζητούμενο δὲν εἶναι βέβαια ἡ ἄρνησή τους, ἀλλὰ ἡ ὀρθὴ ἀξιοποίηση τῶν δυνατοτήτων που αὐτὲς προσφέρουν. Ἀλλὰ αὐτὸ προϋποθέτει να ἔχουμε τὴ διάκριση που θὰ μᾶς ἐπιτρέψει να δοῦμε τὰ πράγματα στὴς σωστὲς τους διαστάσεις, και ἐπομένως να τὰ βάλουμε στὴ σωστὴ τους θέση. Εἶναι χαρακτηριστικὰ τὰ λόγια τοῦ Σεβασμιώτατου Μητροπολίτη Δημητριάδος και Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου: «Ἡ Τεχνητὴ Νοημοσύνη γράφει θανμάσιες προσενχές, ἀλλὰ δὲν μπορεί να προσενχηθεῖ. Μόνο οἱ ἄνθρωποι προσευχόμεστε. Γι' αὐτὸ λοιπόν, ὄλοι χρειάζομαστε μαθήματα ψηφιακῶν δεξιοτήτων, ἀρκεῖ να μὴν ξεχάσουμε να εἴμαστε ἄνθρωποι».

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΥΠΟ ΔΙΩΓΜΟΝ

Ἡ συζήτηση στὸ Εὐρωπαϊκὸ Κοινοβούλιο στὰ τέλη Νοεμβρίου γιὰ τὴν κατάσταση τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων στὴ Νιγηρία και τὴ Μέση Ἀνατολή ἦλθε να μᾶς θυμίσει μιὰ θλιβερὴ πραγματικότητα, τὴν ὁποία ἐπιμένουμε να ἀγνοοῦμε: ὅτι χριστιανοὶ σὲ ὄλο τὸν κόσμο ὑφίστανται ἕναν ἐντελῶς πραγματικὸ και ἀδυσώπητο διωγμὸ. Τὰ λόγια τῆς Βόσνιας Εὐρωβουλευτοῦ, ἐκπροσώπου τῆς Κροατίας και Ἀντιπροέδρου τῆς ὁμάδας τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Λαϊκοῦ Κόμματος, Željana Zonko, ἀποτελοῦν μιὰ ὀδυνηρὴ ὑπόμνηση: «Οἱ χριστιανοὶ γίνονται ὄλο και περισσότερο στόχος σὲ ὀλόκληρο τὸν κόσμο. Καλῶ τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ και τὴν Εὐρωπαϊκὴ Ὑπηρεσία Ἐξωτερικῆς Δράσης να διορίσουν ἐπιγόντως ἕναν εἰδικὸ ἐκπρόσωπο γιὰ τὴν προώθηση τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας και να ἐντείνουν τὴ δέσμευσή τους γιὰ τὴν προστασία τῶν διωκόμενων χριστιανῶν, ἀπὸ τὴ Νιγηρία ὡς τὴ Μέση Ἀνατολή. Τὴ στιγμή που ἕνας στοὺς ἐπὶ χριστιανὸς παγκοσμίως διώκεται, εἶναι καιρὸς να μετατρέψουμε τὰ λόγια σὲ πράξεις». Ἄν, τώρα, σὲ αὐτὸν τὸν ἐντελῶς πραγματικὸ και ἀδυσώπητο διωγμὸ προσθέσουμε και τὸν ἄλλο διωγμὸ, αὐτὸν τῆς περιφρόνησης και τῆς εἰρωνείας στὸν ὑποτιθεταὶ ἐλεύθερο δυτικὸ κόσμο, τότε φανερὰ δὲν μιλάμε μόνο γιὰ ἕναν στοὺς ἐπὶ χριστιανούς...

ΚΑΤΑΡΡΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ἦλθε ξανά πρόσφατα στὴν ἐπικαιρότητα τὸ θέμα τῆς κατάρρευσης τῆς ἐλλνὸγλωσσης ἐκπαίδευσης στὴ Γερμανία. Στὴ χώρα αὐτὴ, με τὴν ὀγκωδέστατη ἐλλνικὴ ὁμογένεια (οἱ Ἕλληνες ἀποτελοῦν τὴν τέταρτη μεγαλύτερη πληθυσμιακὴ ὁμάδα μεταναστῶν στὴ Γερμανία, μετὰ τοὺς Τούρκους, τοὺς Ἰταλοὺς και τοὺς Πολωνοὺς), ἡ στήριξη τοῦ ἐλλνικοῦ κράτους πρὸς τὴν ὁμογένεια με τὴν προσφορά ἐλλνὸγλωσσης ἐκπαίδευσης ἔχει πραγματικὰ καταρρεῦσει τὰ τελευταῖα δεκαπέντε χρόνια. Χαρακτηριστικὰ σημειώνεται ὅτι πρὶν τὴ μεγάλη ὀικονομικὴ κρίση, που «γονάτισε» τὴν ἐλλνικὴ κοινωνία, ἡ ἐλλνὸγλωσση ἐκπαίδευση στὴ Γερμανία στελεχωνόταν ἀπὸ 500 ἐκπαιδευτικούς, οἱ ὁποῖοι σήμερα ἔχουν περιορισθεῖ στοὺς 15! Τὸ ἴδιο διάστημα, τὰ τμήματα ἐλλνικῆς γλώσσας, ἀπὸ 150 που ἦταν, περιορίσθηκαν στὰ μόλις 29. Ὅλα αὐτὰ γιὰ ἕνα κράτος, τὸ ἐλλνικὸ, που ἐπαίρεται ὅτι ἡ γλώσσα και ὁ πολιτισμὸς του εἶναι τὸ μεγαλύτερο του κεφάλαιο. Μπαίνει κανείς στὸν πειρασμὸ να κάνει μιὰ σύγκριση ἀκριβῶς με τὴ Γερμανία, που διατηρεῖ πλῆθος «Ἰνστιτούτων Γκαίτε» (Goethe-Institut) σὲ ὄλο τὸν κόσμο, τέσσερα στὴ χώρα μας (σὲ Ἀθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Χανιά), ὄχι γιὰ να στηρίξει κάποια ὁμογένεια και να ἀποτρέψει τὴν ἀποκοπή της ἀπὸ τὸν ἔθνικὸ κορμὸ, ἀλλὰ γιὰ να προαγάγει τὴ γνώση τῆς γερμανικῆς γλώσσας και τοῦ γερμανικοῦ πολιτισμοῦ στὸ ἐξωτερικό...

ΚΩΔΙΚΟΣ:
01 1290

«ΖΩΗ»
Καρύτσου 14,
105 61 Ἀθήνα